

MISKOLCI EGYETEM
BARTÓK BÉLA ZENEMŰVÉSZETI KAR

SZAKDOLGOZAT

ORBÁN GYÖRGY DALAINAK TANÍTÁSI
LEHETŐSÉGEI A MAGÁNÉNEKOKTATÁSBAN

Konzulens:

dr. Birtalan Zsolt
főiskolai docens

Készítette:

Ménesiné Patak Zita
magánénektanári szak
MA120

MISKOLC

2022

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Orbán György életrajzának rövid áttekintése	5
3. A dalokról	5
3.1. Szövegválasztás	6
3.2. Forma	7
3.3. Előadói utasítások	7
3.4. Zongorakíséret	8
3.5. A zeneszerzői technika változása 1973-2012 között	11
3.6. A stílus	12
4. Dalelemzések	13
4.1. Take thy lute	13
4.2. 8 dal/ Árok mellett	16
4.3. 8 dal/ Suhogó jegenyék	18
4.4. 8 dal/ Vágyódás	19
4.5. 8 dal/ Végedal	19
4.6. Képeslap kézzel színezve/ A 150.genfi zsoltár	20
4.7. 5 dal/ Diákvasárnap	22
4.8. 5 dal/ Paprika János	23
4.9. 5 dal/ Hárfadal	24
4.10. Spanyol dalok/ Chintorna magica	24
4.11. Spanyol dalok/ Andalúz éjjel	25
4.12. Spanyol dalok/ Hajnal	25
4.13. 10 dal (Medáliás dalok)/ Füstös rajkók	26
5. Összegzés	27
6. Műjegyzék	29
7. Bibliográfia	34
8. Függelék	35

Bevezetés

Először főiskolás koromban találkoztam Orbán György műveivel. A karvezetés szakon sok kórusműve fordult elő a kargyakorlat órákon és a diplomázók műsorában, a magánének órákon pedig megismerkedtem néhány általa írt dallal is. Érdekes volt megtapasztalni akkor, hogy vannak olyan művek, amelyek „nem adják magukat” első olvasatra (de néha a többedike sem), meg kellett küzdeni értük, hogy valóban az szólaljon meg, amit a zeneszerző a legpontosabb utasításokkal leírt a kottában. Szokatlan volt, hogy míg egy bécsi klasszikus anyagot énekelve (ahol viszonylag kevés előadói utasítás található), a stílusismeretre támaszkodva szinte második, harmadik éneklésre megszólalt az, amit a zeneszerző leírt, addig Orbán műveinél nem így történt. Nála szinte minden ütemben találunk előadói utasításokat, a gyakori metrum váltások, nehezebb ritmusképletek könnyen megzavarják a gyakorlatlan kottaolvasót, a szöveg sem értelmezhető elsőre olykor. Mégis azt tapasztaltam, hogy az a darabja, amiért meg kellett „küzdeni”, amit igazán sok munkával és odafigyeléssel megtanultam, az olyan mélyen megmaradt az emlékezetemben, hogy a mai napig fejből el tudom énekelni.

Később a tanulmányaim során megismerkedtem műveivel, és abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy a 2015-ben, Pannonhalmán bemutatott Szent Márton miséjében én énekelhettem a szoprán szólót. Amikor már oratórikus műveit és több dalát is énekeltem, akkor arra jutottam, hogy érdemes először a szöveggel megismerkedni, mert ez a kulcsa a gyors tanuláshoz. Továbbgondolkodva kezdtem megfigyelni, hogy a növendék koncerteken, és egyéb hangversenyeken, ha nagy ritkán Orbán dalokat tűznek műsorra, akkor többnyire ugyanazokat a műveket hallom. Ezért elhatároztam, hogy tanulmányozom Orbán dalirodalmát és megpróbálom a repertoárt bővíteni. Szakdolgozatomban első sorban a könnyebben tanítható anyagot célozom meg, de kitérek a haladóknak adható darabokra is. A műjegyzéket további válogatásra szeretném közre adni. A függelékben található egy táblázat, amely áttekintést ad az általam elemzett dalokról, egy javaslat a zeneiskolában tanítandó további dalok listájáról, és egy tanítási szempontok szerinti csoportosítás.

Mivel ehhez az anyaghoz nincs fellelhető irodalom, igyekeztem a saját tapasztalataimra hagyatkozni és a dalok elemzésére, tanítási lehetőségeire fókuszálni. Sajnos a kották legnagyobb része csak kéziratban található meg, mindössze néhány dal (a 10 dal című sorozat) került kiadásra az Editio Musica-nál. Ez a tanulást is kissé megnehezíti, mert a kézirat bár rendezett, mégis előfordul, hogy nem jól látszódnak

benne a módosítójelek és sokszor a szövegelrendezés is elcsúszik a ritmushoz képest. A Budapest Music Center könyvtárában megtalálható a dalok legnagyobb részének kottája. A teljes műjegyzéket a dolgozat végén függelék formájában közlöm.

Szeretnék köszönetet mondani Hegedűs Gönczy Katalinnak, aki az Orbán dalok avatott előadójaként, köztük számos mű ősbemutatójának zongorakísérőjeként és tanításukban nagy gyakorlattal rendelkező korrepetítorként segítségemre volt a dolgozat elkészítésében, ötleteivel, felvetéseivel és jól irányzott kérdéseivel sok új gondolatot ébresztett bennem és elősegítette a válaszok megfogalmazását saját magam számára.

Remélem, hogy ezen írásommal segítségére lehetek azoknak, akik kedvelik a kortárs zenét, szívesen kalandoznak ismeretlenebb területeken is, és számukra, legyenek ének tanárok, énekes növendékek vagy zenekedvelők, érthetővé, „elérhetőbbé” teszem a nehéznek vagy megfoghatatlannak tűnő dalokat. Egyben ösztönözni szeretném őket, hogy meg is szólaltassák ezen felfedezésre érdemes darabokat.

2. Orbán György életrajzának rövid áttekintése

Orbán György 1947. július 12-én született Marosvásárhelyen. Felsőfokú zenei tanulmányait a kolozsvári Zeneművészeti Főiskolán végezte 1968 és 1973 között. Zeneszerzést Sigismund Toduțánál és Max Eisikovitsnál tanult, Jagamas János irányításával pedig zeneelméletet. 1973-tól 1979-ig ellenponttant és zeneelméletet tanított Alma Materében. A romániai Ceausescu-rendszer és a Securitate zaklatásai miatt 1979-ben Budapestre költözött. A Zeneműkiadó Vállalatnál (Editio Musica Budapest) dolgozott zenei szerkesztőként 1990-ig. A Zeneakadémián (Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola) zeneszerzést és zeneelméletet tanított 1982-től 2009-ig. 2003 óta Kisorosziiban él feleségével.

Az 1989-es párizsi zeneszerzőversenyen (UNESCO Tribune Internationale des Compositeurs) „Triple Sextetje bizonyult az összes bemutatott munka közül a legfigyelemreméltóbbnak.”¹

Magyarországon és külföldön egyaránt leginkább kórusműveivel vált ismertté (kb. 90 darab). Vokális művei között találunk dalokat (112 db), miséket (14 db), oratóriumokat (4 db), duetteket, hangszeres alkotásai között színházi zenéket, filmzenéket, concertókat, szóló darabokat, vonószekari és kamarazenei darabokat, szonátákat, szerenádokat, pedagógiai művei között pedig egy zongoraiskolát is.

Munkásságát a következő díjakkal tüntették ki: Bartók-Pásztory díj (1991), Erkel Ferenc-díj (2002), Artisjus-díj (2005), Kossuth-díj (2014).

3. A dalokról

A dal mint műfaj Schubert és Schumann dalalkotói tevékenységének köszönhetően már a 19. század második felétől kezdve a nagyformátumú alkotásokkal egyenrangúvá vált, hiszen függetlenül attól, hogy igényes költeményeket vagy népi szövegeket választottak szerzeményeik alapjául a zeneszerzők, olyan remekműveket alkottak, amelyek méltán emelik a dalokat a vokális műfajok csúcsára. A nagy elődök (Brahms, Wolf, Wagner, Mahler, Richard Strauss, Schönberg, Berg és Magyarországon Kodály, Bartók, Lajtha

¹ <https://info.bmc.hu/index.php?node=artists&table=SZERZO&id=29>

vokális művei), akik a zongorakíséretes daltól kezdve a zenekari dalokig feszítették a műfaji határokat, mondhatnánk, hogy kimerítették a dalkomponálás hagyományait.

Egy magyar zeneszerző, aki a népzenei hagyományt kortárs költők remekműveinek felhasználásával egészíti ki és saját zenei stílusával ízesíti, ha műfaji szempontból nem is, de hangzásvilágában mindenképp újat alkot a magyar dalirodalomban. Orbán György eddigi munkásságát végigkísérik a dalok és életművének jelentős részét képezik, összesen 114 dal szerzője.

3.1. Szövegválasztás

Ha végigtekintünk a költők névsorán, akiknek a költeményeit Orbán a dalaihoz választotta, akkor megállapíthatjuk, hogy többségében (17) magyar - köztük hét erdélyi származású – szerzők műveit dolgozta fel. Rajtuk kívül találunk még négy külföldi költőt és egyéb forrásokat.

A magyar szerzők névsora:

Ady Endre, Cselényi Béla, Dsida Jenő, Faludy Ferenc, Fáy András, Fazekas Mihály, Felvinczi György, József Attila, Lázár Ervin, Petri György, Pilinszky János, Ráday Gedeon, Sütő István, Szenczi Molnár Albert, Szilágyi Domokos, Szőcs Géza, Weöres Sándor

Külföldi szerzők:

Henrik Ibsen, Hildebert de Lavardin, Federico Garcia Lorca, Francesco Petrarca, William Shakespeare

Egyéb források:

Kájoni Kódex, Szent Ferenc Naphimnusa, sírfeliratok, Biblia – Énekek éneke, székely népballada, erdélyi-szász népdal, cigány és zsidó népdalok, erdélyi jiddis népdalok, népköltészet, erdélyi és közhely töredékek, virágénekek, angol hagyományos szöveg, Kányádi Sándor fordításai

A dalok nyelve többségében magyar, de találunk erdélyi-szász, angol, latin, olasz, román nyelvű darabokat.

3.2. Forma

A dalok formája szorosan összefügg a választott szöveg szerkezetével. A három versszakos gyerekversekhez több esetben AAB háromtagú forma² illeszkedik. A népdal ihlette darabok követik a komponálásban is a négy soros formát, még sokszor a sorszerkezet is azonos, például találunk AABA formájú dalt,³ de előfordul, hogy az eredeti népdalhoz képest módosít a szerző a dallamon és/vagy a kíséreten. Így jöhet létre például egy AA⁵BA_v vagy egy AA_vBA_{vv} sorszerkezetű dal.⁴ Találunk kéttagú formát is (AA_v),⁵ ahol az énekszólám szinte nem is különbözik a két versszakban, de a kíséret jellegének változása miatt szinte külön anyagnak érezzük a második versszakot. A strófikus dalokban sosem ugyanolyanok a versszakok Orbánnál, mert minden alkalommal változtat valamit, akár a kíséretben, a harmonizációban, egy kidíszített szólamban, betoldott ütemekben, vagy egy kis improvizatív ötlet kifejtésével, ritmikai játékkal teszi változatosabbá az adott versszakot.

Előfordulnak átkomponált dalok is, ezeknek inkább a hangulatfestés, hangutánzás a lényege, vagy egy mese elmondása, nem pedig a rendezett forma. Ilyenek például a *Spanyol dalok* sorozatban a Garcia Lorca versére írt, Weöres Sándor műfordításában olvasható „*Sír a gyilk*” vagy az Orbán György saját szövegeire komponált dalok ugyanebből a sorozatból.

A zongorakíséret sokszor bevezetővel, átvezetővel, lezárással látja el a tagoltabb formákat, így például ütemszámra biztosan felborul időnként egy szigorúbb strófyszerkezet, de ez nem érzékelhető igazán, mert a figyelmünket a hallottak lecsengése vagy éppen a következő zenei anyag bevezetése köti le.

3.3. Előadói utasítások

Orbán György előszeretettel ad pontos utasításokat darabjaihoz, melyeket nem csupán egy-egy zenei szakszóval ír le, hanem kevésbé használt kifejezésekkel is megtoldja, és néha magyar szavakat is hozzáfűz magyarázatképpen. A dalok előtt vagy után gyakran egész oldalas írást olvashatunk a szövegről, előzményekről, illetve tanácsot ad az előadásmódról.

² Pl.: 8 dal/Végedal, 10 dal/Füstös rajkók

³ Pl.: 8 dal/Vágyódás

⁴ Pl.: Árok mellett és Take thy lute c. dalok

⁵ Pl.: 8 dal/Suhogó jegenyék

A tempóra, dinamikára vonatkozó utasításokon kívül sokszor olyan szavakat olvashatunk, amelyek egy-egy szó, ütem, szakasz előadására, hangulatára vonatkoznak. Pl.: *intimissima* (nagyon meghittén), *quasi murmurando* (mormolva, morogva), *Allegro con bravura* (gyorsan ügyességgel), *con moto calmo e perpetuo* (nyugodt mozgással és folyamatosan), *piano ma frivolo* (csendesesen, de ledéren)

A zeneszerző humorát mutatják a következő bejegyzések:

- *uguale, alla „délceg”*
- *a tempo (avanti! ”vorwärts”)*
- *6/8 ($\frac{5}{8} + \frac{1}{8}$, sorry), giocoso*
- *mistico, en rêve, con calore, nobilissima, incantato (elvarázsolva)*
- *tempestuoso (doppio movimento) (Mint akit darázs csípett meg. Ordenáré? Jöhet.)*
- *Quasi una marcia, marcia delle creature irresponsabile (hülyén és felelőtlenül)*
- *nagyon csúnyán, esetleg rekedten ordítva, pl.*
- *colla grandissimo felhaitâche*

További példákat, magyarázattal együtt a függelékben lehet olvasni.

3.4. Zongorakíséret

Általánosságban elmondható, hogy a dalok zongorakísérete többnyire nem akkordikus, sokkal inkább zenei önállósággal rendelkező szólám, az énekkel szoros egységet alkotó kíséret. Alátámasztja az énekest, nem nyomja el sosem, leginkább a karakter megjelenítésében ad nagy segítséget.

Az ének szólám fölött szereplő dinamikai beírások és előadói utasítások legtöbbször a zongorára is vonatkoznak és sokat segítenek a kíséret formálásakor, de néha előfordul külön utasítás is. Pl.: *bruscamente* (nyersen, durván), *virtuosamente* (virtuózan), *armonioso* (harmónikusan)

Jellegében nagyon változatos, mindegyiknek megvan a maga jelentősége, feladata. Például megtalálható álló akkordos kíséret:

Senza misura, poco rubato $\text{♩} = 80-100$

p sempre

(4) OTT (2) ATTOL A MAROS VÍZÉ (3) MEJJE FÜLDÖN KANYA-

(4) (5) (10) *semplice e urbile* *pp*

ROG, OTT RASZOGNAK A LEGGEBBEN A TÜNÖKLŐ

10 dal/6. Tisztátalan forrásból

Az ellenkezője is előfordul, mintha a zongora egy hárfa játékát imitálná:

Allegretto $\text{♩} = 100-126$ / *6/8 (8/8)*

(M.) *quasi arpa*

poco f (3) (2) (4)

(1) Mán a vad mogyorókék kék füze el- co-
(2) Főző a tó kar megkék ekkas latt zón- reu a zingy- ia

9 dal/ Hárfá-dal

A zongora szólama megegyezik az ének szólam dallamával:

poco

KUDORA Ü PANYIGAI KUDORA KUDORA PANYIGAI Ü KOT-TA KUDORA PANYIGAI KUDORA Ü KOT-TA PANYIGAI

10 dal/Panyigai friss

Az ének szólam dallama bújtatottan, de jelen van mindvégig a kíséretben (d-m-r-d-m-f-s dallam):

Képeslap, kézzel színezve/ A 150. genfi zsoltár

A kíséretnek inkább karakterizáló jellege van, ebben segíti az énekest és nem a dallammal:

10 dal/ Elefánt voltam

Zongora bevezető, közjáték vagy utójáték, ami a következő szövegrész karakterét vezeti be és egyben segíti az énekest ritmikailag:

5 dal/ Paprika János

Ezekkel a példákkal azt szeretném megmutatni, hogy Orbán György bámulatosan és ki nem fogyó ötletekkel kezeli az ének-és a zongoraszólam viszonyát.

Az énekest sokfajta módon segíti és minden esetben jelentősége van az ilyen jellegű gesztusoknak, legyen szó szünetről, effektről, harmóniaváltásról, dinamikáról, dallamvonalról.

3.5. A zeneszerzői stílus változása 1973-2012 között

Az általam átnézett dalok között a *7 dal* című ciklusban található *Terminál* a legkorábbi keltezésű (Kvár 1973.(?) – Bp. 1994.IX) és a *Nemzedék* (Kvár, 1974, Bp. 1983-94), a legkésőbb született dal pedig a 2012-es 150. genfi zsoltár a *Képeslap kézzel színezve* című sorozatból. Ezt a három dalt nézve összességében megállapítható, hogy a legnagyobb különbség a zongora szólam kezelésében rejlik. A *Nemzedék* című dalban a bal kéz végig egyszólamú vagy oktáv menetben játszik, mindig szomszédos hangokon lépked, nincsenek benne ugrások, egyszerűen játszható. A jobb kéz hármashangzatokat szólaltat meg a bal kéz egyszólamú bevezetőjét kiegészítendő, vagy egy pozícióban eljátszható mozgást használ. A *Terminál* című dalban a jobb kézben pozíciót nem váltó hármashangzat felbontásokat találunk, azokat különböző sorrendben megmutatva.

A 2012-ben keletkezett genfi zsoltárban valószínűleg a kitűnő zongorajátékosok hatására polifóniával átszőtt virtuóz faktúrákat találunk. Ugyanakkor mindkét „korra” jellemző az énekes segítése a zongora jobb kéz témájával, de a szólista magára hagyása is előfordul. A zongora szólamban sokszor találunk effektszerű motívumokat, amelyek a szerző hangszeres, zenekarszerű gondolkodására utalnak. Több szöveges előadói utasítást találunk, mint a kezdeti időszakban. A dinamika is sokkal szélsőségesebbé válik. Kedveli az *arpeggio*-jelet, a kromatikus háromszólamú mixtúrákat. Pedál jelet csak nagy ritkán használ, pedig a zongora szólam nagyon gazdaggá, összetetté válik, főleg a bal kéz tekintetében, amely nagy ugrásokat játszik.

Szöveg tekintetében Orbán eleinte a népi szövegekhez és olyan erdélyi kortárs szerzők költeményeihez nyúl, akik hozzá hasonló módon a romániai diktatórikus rendszer áldozatai és saját helyzetükről, körülményeiről, megtörtént eseményekről írtak virágnyelven vagy teljesen egyértelműen. A későbbi években inkább klasszikus vagy kortárs (20. század eleji) magyar költők műveit zenésítette meg. Ezekben a műveiben a zongorának már egyáltalán nem alárendelt a szerepe, az énekszólam egyenrangú partnere. Az elő-és utójátékok megjelenítik a szöveg tartalmát, a szereplők karakterét, jellemét, lelkiállapotát, megfestik a dal légkörét. Előfordul, hogy a zongora önálló mondanivalót hordoz, és gazdagságát, plasztikusságát tekintve végső soron

zenekari funkciót tölt be. Sokszor megelőlegzi a szöveg hangulatát, mondanivalóját, az énekesnek pedig csak rá kell hagyatkoznia.

3.6. Stílus

Orbán egyik dalciklusáról készült riportfilmben⁶ hallhatunk arról, hogy kolozsvári zeneakadémista korában sokat jártak az erdélyi falvakba népdalokat gyűjteni. Erdélyben sok nemzetiség él együtt a mai napig, így akkoriban is lehetett még találkozni a magyar és székely népdalokon kívül román, szász, zsidó, cigány énekekkel. Ezeket a gyűjtéseket fel is használta a szerző a vokális műveiben. Számunkra nehézséget jelent, ha például egy erdélyi szász szöveget kell énekelnünk, Orbánnak viszont az anyanyelvével együtt ivódhattak be ezek a tapasztalatok és váltak a zenéjének szerves részévé. A népzene egyértelműen tapintható az ő zenéjében, akár a pentatonos fordulatokban, akár a népdalos sorszerkezetekben, de sokszor egy jól ismert népdal eredeti formájában is megjelenik a vokális művekben.

Formai szempontból klasszikus szerzőnek tekinthetjük Orbán Györgyöt. A vokális és hangszeres műveiben is egyaránt a jól ismert formákkal találkozhatunk (dal, oratórium, mise, motetta, madrigál, opera, szonáta, kamaraművek), amelyek inkább hangzásukban hoznak újítást. Jól megfér egymással a gregoriánszerű recitálás a dzsessz világából átemelt akkordokkal, a sok ritmikai játékkal, s mindehhez hozzájárul a humor, amely még színesebbé teszi az ő zenei világát. A vokális művekben inkább a hangszeres gondolkodás tapasztalható meg, az énekesnek sokszor a hangszerek adottságaival kell rendelkeznie ahhoz, hogy a leírt ambitusban és nagyobb ugrásokban, szapora szövegmondásban ugyanazt tudja hatásában elérni, mintha valóban egy hangszer játszaná azt a szólamot. Emiatt, ami első olvasatra kuszának tűnhet, az hamarosan teljesen világossá, értelmessé, tisztán rendezetté válik, amikor mélyebben megismerünk egy-egy művet.

Szövegkezelésére jellemző, hogy a dalok ritmusát minden esetben a prozódia határozza meg. Elsődleges szempont ez számára, hiszen a saját zenei ívének tartása miatt néha még a szöveget is átalakítja, megváltoztatja, kiegészíti.

Dinamikai utasításainak legtöbbször a szöveg szempontjából van jelentősége. Nem is konkrétan hangerőt jelölnek, hanem egy gesztust. Arra vonatkozóan adnak

⁶ <http://youtube.com/watch?v=U4y3soYM18s>

utasítást, hogy az énekesnek hogyan kellene magában azt az érzetet előcsalogatni, amivel a legjobban ki tudja fejezni a szöveg értelmét. Legtöbbször emiatt a dinamikai kiírásokhoz szöveges kiegészítés is tartozik, pl.: *mp, misterioso, poco (?) allucinante* (mp, titokzatosan, kicsit (?) kápráztatóan)⁷.

Hasonlóan értelmezhetjük a tempójelöléseket is, pl.: *Allegretto quieto, con molto rituale, mistico* (kissé gyorsan nyugalmasan, sok szertartással, misztikusan).

A metronómszámok jelölése olykor elgondolkodtató, mert a gyors tempó gyakran előfordul nagyon sűrű szövegű részeknél is. Ilyenkor érdemes azt figyelembe venni, hogy mi az a maximális tempó, amit az adott énekes elbír, amiben a szöveg még nem csorbul és amelyben még érthető, felfogható marad a közönség számára.

Orbán tehát bátran merít a zenei múlt hagyományaiból, amihez hozzáteszi saját zenei nyelvét, amit több inspiráló hatás befogadásával alakított ki. Így vált könnyen befogadható, széles körben ismert és kedvelt zeneszerzővé Magyarországon és az egész világon.

Az Editio Musica Budapest honlapján Orbán stílusáról a következő összefoglalót olvashatjuk:

„Eleinte avantgarde zenei irányzatok hatottak rá, majd neoromantikus fordulatot vett művészete. Jelentős vokális szerző, akinek művészetében a népzenei ihletettségű, jellegzetesen magyar hagyomány elemei groteszk, humoros, olykor szatirikus elemekkel keverednek. Gyakran idézi fel korábbi zenetörténeti korszakok hangzás- és formaideáljait. Zenéjének legfontosabb jellemzője a természetesen szép hangzás és a klasszikus értelemben vett formai arányosság.”⁸

4. Dalelemzések

4.1. Take thy lute

Shakespeare *VIII. Henrik* című drámájából való a dal szövege, a 3. felvonás első színének kezdetéről. Az éppen válásra kényszerített Katalin királyné búslakodik szobájában és felszólítja szolgálóját, hogy lantjával és énekével vidítsa őt fel kicsit. Az ének pedig így szól:

⁷ 5 dal/Lúdvércz (Weöres S.: Lidérc [Bartók- suite/2])

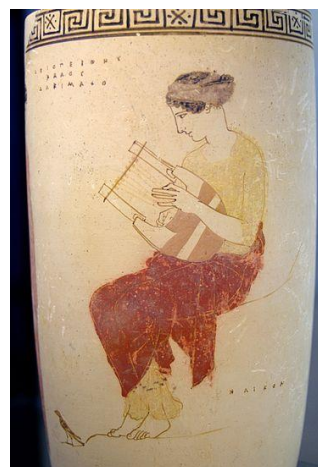
⁸ www.emb.hu/hu/composers/orban

Orpheus with his lute made trees,
and the mountains that freeze,
bow themselves, when he did sing:
to his music, plants and flowers ever sprung;
as sun and showers there had made a lasting spring.

Everything that heard him play,
even the billows of the sea,
hung their heads and then lay by.
In sweet music is such art killing care
and grief of heart fall asleep or hearing die.

Orfeusz lantjára, fa
Zord hegy orma, bércz hava
Meghajolva figyele;
Fű, fa éledt zengzetén,
Éji harmat s déli fény
Áradván a földre le.

Bősz tenger! szilaj habod
Fej-lehajtva szunnyadott,
Olyan édes volt a dal.
Mily varázs! mily hatalom!
Gyötrelem, kín a dalon
Szunnyad, alszik, míg kihal!
(Szász Károly fordítása)

Amint a címből is látszik, egy lantdalról van szó. Orfeusz, akiről a dal szól, legendás dalnok volt a görög mitológiában. Őt tartják a líra, vagyis az antik görög lant feltalálójának. „Zenéjével lecsillapította a vadállatokat, (...) héthúrú líráján állítólag olyan harmóniakat volt képes megszólaltatni, amelyek megindították az alvilág őreit is.”⁹

A dal metruma nincs meghatározva a kottában, metronómszámot viszont találunk: ♩ = 112 (♩ = 224). A lüktetés majdnem végig 2+2+3 (4+3) nyolcad. Ez ne

⁹ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Orfeusz_\(mitol%C3%B3gia\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Orfeusz_(mitol%C3%B3gia))

ijesszen el senkit a dal éneklésétől, ugyanis a zongorakíséret, amely a lant húrjain való egyenletes pengetést imitálja, nagyban segíti az énekest. (Az előadói utasítás: *quasi lauto*) Az első bevezető ütemben is pont ezt a 4+3-as nyolcadmozgást halljuk, amivel rögtön belehelyezkedhetünk a dal lüktetésébe, hangulatába. Az alaphangnem G-dúr, ami a zenében általában a boldogság, az öröm hangneme. Formailag három részre tagolható a mű (ABA), ami nem követi a versszakok tagolódását. Szerkezetileg az első részben egy 8 ütemes periódust találunk, majd egy 4+6 ütemes hasonló periódust, végül egy 4 ütemes rövid rész zárja az első versszakot. A középrész 16 üteme eltér az első résztől több szempontból is: hangnemileg ez egy moduláló szakasz (d-moll, Esz-dúr, h-moll), előadói utasításként a *fragile, nervoso* kiírást látjuk (törékenyen, idegesen), a kíséretben is eltűnnek az egyenletes nyolcadok, helyette tizenhatodokat, szinkópákat találunk, a metrum pedig 9/8-ra vált. A szövegben itt arról van szó, hogy „minden, ami csak hallotta Orfeusz játékát, még a tenger hullámai is, lehajtották fejüket és elhallgattak.”¹⁰ A harmadik részben visszatér az eredeti 8 ütemes periódus némi ritmikai változtatással, ami a szöveghez alkalmazkodik, majd egy 6 ütemes codával zárul a dal.

Hangterjedelme d'-e" között van, így bátran ajánlható kb. 3-4 éves énektanulás után szopránoknak, mezzoszopránoknak, tenoroknak, baritonoknak is. Tapasztalatom szerint a növendékek szívesen és könnyen énekelnek angol nyelven, így ez sem lehet a tanulás akadálya.

Az első rész szövegének prózában való többszöri elmondása után érdemes a lüktetést hosszabb ideig kopogással hangoztatni (2+2+3), hogy „beüljön” a lüktetés a fülünkbe. A kíséretet (ami egyébként nem nehéz és nem kell korrepetítor segítségét sem igénybe vennünk) érdemes ezután hozzájátszani a kopogáshoz, majd amikor már „benne vagyunk” a lüktetésben, akkor hozzá mondjuk prózában, a kotta ritmusa szerint a szöveget. Ha ez már jól megy, akkor énekeljük a dallamot lalázva, szolmizálva, végül kotta szerint szöveggel. A középrész tanulását is kezdhetjük a „prózázással” kotta szerinti ritmusban, ezután dallamát szolmizáljuk, majd a kíséret hozzájátszásával segítve az intonációt valamint a pontos ritmust is. A visszatérésben csak a szövegszerű ritmusváltozásokra kell figyelniük. Sokat segíthet, ha elképzeljük a lant (gitár) húrjainak pengetését, így természetesebben adódik a ritmus, mintha ritmizálnánk minden pillanatban az ütemeket. Ha növendékünk esetleg tud gitározni, akkor lehet, hogy számára még könnyebben elsajátítható ez a dal.

¹⁰ saját nyersfordítás

A zeneszerző szándékát nem kétségbe vonva, felmerülhet egy gitárkíséretes változat előadása is a vállalkozó kedvű növendékek számára.

Ennek a dalnak van magyar nyelvű változata is Weöres Sándor fordításában, amely jóval korábban íródott, a keltezése: 1987-1997 VII. Bp. Szerenád jellegében kicsit hasonlít az angol nyelvűhöz, de az sokkal inkább a lantjátékot imitálja és a kíséretben a szöveget festi meg, míg a magyar nyelvűben a kíséret inkább alátámasztja az éneket, amely a 9/8-os mozgásával egy melankolikus dallamot formáz visszatérő motívumokkal.

4.2. 8 dal/ Árok mellett

Weöres Sándor *Magyar etűdök* sorozatának 39-es darabját dolgozta fel ebben a dalban a szerző.

Az előadói utasítás: *Con bravura* (virtuózitással, ügyességgel), a metronom szám: $\text{♩} = 92-104$. A vers ritmusa, lendülete nagyon magával ragadó, a kíséret *perpetuum mobile*-szerű mozgása ezt tovább fokozza. Olyan énekes növendéknek ajánlanám, akinek hangai adottságai már engedik a virtuozitást, szeret a ritmusokkal

játszani és nem riad vissza némi ritmikai improvizációtól sem. Mindezt összesen 1 perc időtartamba sűríti a zeneszerző.

Öt ütemes zongora bevezető előzi meg az AA⁵BA formájú „népdalt”, amit egy 4 ütemes improvizáció követ. Zárójelben ez olvasható a sor fölött: (*ad lib.: gypsy-like impro*). Itt gondolhatunk a roma szájbögzésre, ami leginkább a népzeneből ismert kontrázásra hasonlít, tehát az *esztam* -ritmusra, esetünkben a zongora mint basszus hangszer játssza az egyeket, az énekes pedig erre válaszképpen csak a kettőket, például hopp-hopp/ tupa/ zürü-hopp vagy más szöveggel. Egy *glissandóval* jutunk el a „népdal” BA részének visszatéréséhez, ami természetesen nem pontos mása, hanem egy ritmikai játékkal kiegészített változata, humoros befejezéssel.

A dal ambitusa d'-g"-ig terjed, ezért gondolhatnánk, hogy inkább szopránoknak, tenoroknak való. A lendületessége miatt bátran adnám olyan növendéknek, aki mezzo vagy bariton vagy akiből majd szoprán vagy tenor lesz, de nem mer magasan énekelni, mert nem hiszi el, hogy képes rá. A tempo és az egész dal vivőereje kihozhatja a bátorságot a félénkebbekből is. Aki pedig bátor, annak alkalma nyílik, hogy ezt meg is mutassa, például a hejgetésben (ld. 17. ütem) és kurjongatásokban (ld. 26. ütem) és az említett ritmus-improvizációban.

A tanulás folyamán érdemesnek tartom a szöveg beiktatását a beéneklő gyakorlatokba, némely részéből skálát is gyárthatunk. Pl. d-t,-d-r-d-t,-l, dallammal ismételtethetjük hangonként kétszer vagy váltogatva a következő szövegrészeket: üszkös a fa dereka, úszik az egeken át, úzi a hegyeken át. A ritmus megegyezik a kottában olvashatóval. Mivel gyors a tempó, fontos, hogy a beéneklés során ne csak a hangunkat melegítsük be, hanem a beszédünket is, mint a színészek. Mielőtt énekelnénk a dalt, elmondhatjuk az egész verset is a megadott metronómszám szerint.

A megvalósításban segítséget ad a zongorakíséret is (*alla zingarese* = cigányosan), amely eleve az esztamos játékmóddal indul, a bal kéz egyenletes nyolcadaihoz a jobb kéz tizenhatodokat szúr be mindegyik nyolcad második tizenhatodára. Ezt fűszerezi még *glissandókkal* külön a fehér és fekete billentyűkön.

Ebben a sorozatban ez az egyik legötletesebb, legfrappánsabb, sziporkázóan szellemes darab.

4.3. 8 dal/ Suhogó jegenyék

Ugyanebből a kötetből, a *Magyar etűdök* 28-as számú verse, a *Suhogó jegenyék* című a következő dalnak az ihlető forrása.

Első olvasatra mondhatnánk tájleíró versnek, de jobban megnézve, ez az otthon iránti vágyódásnak, annak emlékének a felidézése. Ez élhet akár élénken is az emlékezetünkben, mégis a gondolat szintjén ez csupán egy elmosódó kép, amit nem tudunk megfoghatóvá tenni mások számára. Talán egy festmény pontosabb kontúrokkal megtehetné, de mit tudunk a zenével kifejezni egy ilyen álmokép láttán? A zongora bevezető és a kíséret végig ezt a körvonal nélküliséget sugallja számunkra, amint a hangnemet sem tudjuk pontosan meghatározni, talán c-moll, néha Esz-dúr, a végén pedig egy c-moll szeptimakkord lebegteteli el a dallamot, mintha elúszna szemünk előtt az áhított emlék képe. Az akkordok nehezen meghatározhatóak, néhol dzsesszes hangzással színezik a hullámzó kíséretet (desz⁷⁺ g hang a 10. ütemben, Gesz¹³ a 30. ütemben), de használ egészhangú skálát és béta és epszilon akkordokat¹¹ is a szerző. Az akkordokhoz és a harminckettedmozgáshoz mindig kapcsolódik egy gyerekdalszerű, dó-ré-mi-szó hangkészletű kis dallam, ami az ének szólamban is megjelenik. Ezt a kis motívumot variálja az énekszólam, hol transzponálva, hol továbbfejlesztve, hol ismételve. Egy állóképből indul az ének szövege (tópart), majd kitágul a látóhatár és minden mozgásba lendül (gólya, fecske, füst, varrogatás, szántogatás, alma szedés). A kíséret is folyamatos mozgásban van, mint ahogy azt a szöveg is sugallja, még az ének szólam utolsó hosszú tartott hangja alatt is, ami egészen elhalkul, eltűnik a dal végére, a zongora harmincketted kvintolákat hangoztat és végül a gyerekdal kis motívumával búcsúzik.

Ajánlatos megnézni az előadói utasításokat: *teneramente* = gyengéden, majd a 3. ütemben induló gyerekdal fölött: *bucolico* = pásztoros, falusias, idilli. Ezekből érzékelhetjük ennek a valószínűleg gyermekkori emlékeknek a hangulatát, ami visszarepít minket a költő (zeneszerző) szülőfalujába és megidézi az ahhoz fűződő gyengéd érzelmeket.

Az ambitusa esz' - f'-ig terjed. Alapvetően azonban az egyvonalas oktávon belül mozog az énekszólam, csupán a végén lép fel a f'-re. Talán inkább mezzóknak,

¹¹ Az alfa-akkordok a pentatóniából származnak, két szűkített négyeshangzatból állnak, melyek nagyszekund távolságra vannak egymástól. Ezeknek öt hangot tartalmazó kivágatai a béta, gamma, delta, epszilon akkordok, amelyekben az egyetlen nagyszekund hangköz más-más helyen található.

baritonoknak ajánlanám. Könnyen megtanulható, az intonációra azonban erős figyelmet kell fordítani a 14-15. ütemekben és az analóg helyen a 28-29. ütemekben.

A vers és a dallam kiváló összhangban van népies-impreszionista jellegében.

4.4. 8 dal/ Vágyódás

A sorozat negyedik dala a Vágyódás címet kapta. Egy ismert népdal dallamára (*Erdő, erdő, erdő...*) írt Orbán György saját szöveget. A mű ajánlása: „Anyámnak”.

A népdal sorait mindig megszakítja a zongora közjátéka, ami a bevezető anyagából épül, annak részleteit használja, tükör fordítását, torlasztott változatát alkalmazza. Vajon miért annyira más, szinte elüt a népdal zenei anyagától? Ezekben a sorokban a szerző ki nem mondott véleményét, érzéseit találhatjuk, amelyek nyomdafestéket nem tőrnek, de a zenéből rájöhetünk valódi értelmükre.

A népdalt talán mindenki ismeri, emiatt a dallammal nem kell sokat foglalkoznunk. A belépésekkel annál inkább, mert a közjátékok igencsak megkavarhatják a tonális érzetünket. A kíséretben mindig találunk fogódzópontot, így érdemes gyakorlaskor ezeket az ütemeket bejátszani a belépés elé.

Az ambitus d'-e"-ig terjed. Tenoroknak, baritonoknak ajánlom. Érdekes megtalálni azt a megoldást, hogy hogyan lehet ezt a giusto népdalt *mistico, con calore, nobilissima* (misztikusan, melegséggel, nagyon nemesen) énekelni. A szövegben rejlik a kulcs, ugyanis, ha tudjuk, hogy miről éneklünk és betartjuk azt az utasítást, miszerint a ♩ ♪ ritmusokat, tehát „*minden rövid-hosszút nagyon puhán! tilos a peckes-bokázós!*”-nak énekeljük, akkor megtaláljuk hozzá a megfelelő éneklési módot.

4.5. 8 dal/ Végedal

A 8 dal című sorozat utolsó darabja, a humoros dalok egyike. Weöres Sándornak a *Másvilág* ciklusából az *Altatódal* című versére íródott.

A kottában ezt az utasítást találjuk az ének szólam fölött: *Quasi una marcia; marcia delle creature irresponsabile (hülyén és felelőtlenül)* (Mintegy induló; a felelőtlen teremtmények indulója). A zongora bevezetőjében az 5/8, 6/8, 9/8-os metrum váltakozik, amelyben előkés kvintugrások, fölfelé-lefelé haladó triola menetek, hangsúlytalan ütésekre érkező akkordok szemléltetik a „felelőtlen lények” birodalmát, mintha ugra-bugráló bogarak, repkedő, duruzsoló rovarok vagy csúszó-mászó kétélűek

birodalmába kerültünk volna. Az utolsó akkorddal nyugszik csak meg ez a mozgalmas világ és átlépünk egy nyugalmasabb helyre, ahol egy esti természeti kép tárul elénk, holdfényes estével, gilicemadárral, tóban ringatózó sajkával, mezei doromb hangjával. Az ének szólam előadása „*nobilissima*”, azaz „legnemesebben”, tehát egészen más az előző mozgalmas hangvételhez képest. A népdalszerűen kezdődő dallam nem okoz nehézséget, a kíséret felső szólama is mindig segíti az énekest, így a bal kéz sűrűbb ritmusai és azok változó lüktetése nem engedi megzavarni az ének lendületét, nyugalmát. A harmadik versszak kísérete már a szunnyadó gyermek bölcsőben való ringását imitálja az esztam-ritmusokkal, triola-menetekkel. A szavakkal való ritmikai játék, a monoton ismétlés és a *decrescendo* is elalvásra bízhatja a bóbiskoló hallgatót, s remélhetőleg az utolsó kis motívum elhangzása sem fogja felébreszteni.

A dal tanításában segíthet, ha a verset előre megtanulja a növendék, így énekléskor plasztikusabban tudja majd ejteni a szöveget. Mivel jól ritmizálható, az ügyesebbek akár le is írhatják a ritmusát hallás után, ahogy mondják a verset, vagy ritmusnévvel megnevezik, valószínűleg ugyanazt kapjuk majd, mint amit a szerző is megírt.

A dallam tanulásában segíthet a szolmizáció annak, aki szereti és jártas benne, például a *maggiore-minore* fordulatoknál vagy a harmadik versszak moduláló részeinél. Aki inkább a kíséretre támaszkodik, az is jól jár, mert a zongora jobb keze együtt mozog az ének szólammal. Az ambitusa d'-gesz"-ig terjed, énekelhetik szopránok, mezzoszopránok, tenorok, baritonok.

4.6. Képeslap kézzel színezve: A 150. genfi zsoltár

Ennek a sorozatnak egy képeslap az ihletője, amely Orbán írása szerint egy összemontírozott részlet, hiszen a felirata nem létező helyet jelöl meg: „A Kis-Duna Szent-Endrei ága Klausenburg alatt”. (Klausenburg Kolozsvárnak a német neve.) A hátoldalán írás is található, melyet Orbán nem közöl, csupán néhány szót emel ki belőlük: „meleg, nyáriás ős”, „szület” és „a reformáció ünnepe”. Ezen gondolatok mentén születtek meg a ciklus darabjai, köztük a reformátusok egyik kedvelt népéneke a 150. genfi zsoltár.

A magyar zsoltárénekléshez érdekes megjegyzést fűz a zeneszerző:

„A magyar zsoltáréneklés századok óta görgeti maga előtt saját megoldatlanságát. A genfi zsoltárok francia eredetije, a kornak megfelelően lazán kezeli a zene-szöveg

összefüggést. Szenczi Molnár csodálatos fordításai is leginkább a kottafej/szótagszám viszonyra koncentrálnak, már amikor. A gyakorlat „megoldotta” a rossz prozódia problémáját: minden hangot elnyújt, ami kétségtelen, hogy annullálja bármilyen rossz hangsúly, ill. aránytalan, vagy fordított hossz kellemetlen voltát (merthogy minden hang egyformán kínos; persze én is ezt szoktam meg, van varázs, és jó, hogy ragaszkodunk hozzá).

A jóindulatú reformtörekvések visszaállítják az eredeti kottát, ráhúzva az eredeti Szenczi Molnárra. Ami által újra fölcsendül a rossz prozódia: más ritmusú a francia dallam, és más a veretes magyar vers.

Másik reform-irány (Kodály) volt az, hogy kegyeletteljes korrekciókkal próbáltak kompromisszumot teremteni: az eredeti francia dallam ritmusát gyöngéden átalakítani a Szenczi Molnár szavai szerint. Eredmény: a jónép nem ismeri fel! Ez végtére is közösségi zene, és a közösség ragaszkodik a hagyományhoz („Teeeeee-be-ned bizz-tunk” stb).

Mostanában hallottam egy rádióközvetítésen a másik mókás „megoldást”: a kiváló orgonista Moderato bevezette az eredeti dallamot, mire a gyülekezet folytatta Adagio és „kiegyenesítve”, egyforma hosszú hangokkal. Ez is heroikus megoldatlanság.

Az itt következő három zsoltafeldolgozás egyféle próbálkozás. Megkísérli az eredeti francia, „hivatalos” dallamot idézni. Ugyanakkor jól augmentált, hosszú értékekben teszi ezt, ahol a kellemetlen prozódiai görcsök kisimulnak. A magyar dikció, a magyar ritmusú variáns is végigfut a darabokon, legtöbbször kontrapunktikus, motivikus-fejlesztő szereppel. Így nem torzítottuk el az eredeti dallamot, nem bántó a prozódia, és mindeközben halljuk helyes dikcióban is a költő jól ismert sorait.”¹²

Ha van esetleg tanítványaink között olyan, aki a gyülekezetéből ismeri a zsolta vagy van kórusénekes múltja (Kodály Z. : *A 150. genfi zsolta* – nőikarra), akkor annak könnyebben megtaníthatjuk ezt a dalt, hiszen részben az eredeti zsolta dallam sorai szólnak meg a darabban.

Az énekszólamban az első versszak csak felhasználja az eredeti dallam hangkészletét, szövegéből merít ihletet a hangszerek felsorolásával és a dicséretre való felhívással. Az eredeti dallamból mindössze két sort emel be a szerző, ezeket jelzi is a strófa és a sorok számának megjelölésével. A kíséretben viszont bár elrejtve, de végig jelen van az eredeti dallam. A fölötté hangzó ének mintha egy improvizált, díszített változata lenne a fő dallamnak. A második versszak már pontosan követi az eredeti ének dallamát, viszont az első versszak szövegét helyezi a második versszak helyére.

¹² Orbán György: Képeslap kézzel színezve, dalciklus szopránra (mezzoszopránra) és zongorára, *A 150. genfi zsolta*, 16. oldal

A tanításnál kezdjük a második versszakkal a tanulást. Ha már jól beült a dallam, akkor ügyesebb növendékekkel megpróbálhatjuk a dallamra való szabad improvizálást lalázva, csak a dallam hangkészletét használva. Először csak az első sor hangkészletével: d-r-m-f-s, majd csak az ötödikével: d-r-m-f-s-l. Közben a tanár hangoztathatja a fő dallamot a zongorán vagy énekelve. Ezután a kottában lévő dallam már csak egy újabb változatnak tűnhet a mienkhez képest. Tanuljuk meg lalázva és ha már jól megy, akkor hallgassuk közben a kíséret fő dallamát, majd a leírt kísérettel is. Ezután már próbálhatjuk a szöveggel együtt is énekelni az első versszakot.

Ambitusa d' - g" terjed, inkább szopránoknak, tenoroknak ajánlható.

4.7. 5 dal/ Diák-vasárnap

Weöres Sándor: *Diáknotesz* című írásának egy részlete ennek a dalnak a szövege. A cím alatt zárójelben: (Ifjúság).

Ott kinn lármásan karonfogva

korzózik a kifent vasárnap.

És én?

Döglöm.

Csüggedten heverészek,

nyomom az ágyat.

Döglöm.

Számolom ujjaimon:

Beteg vagyok?

Vagy hullá vagyok?

Vagy más nem élhet itt

csak a blőd korzó-alakok?

De néha úgy érzem, rohanok.

Elém bomlik sok idegenség,

valami visz!

Hova vihetsz te élettelenység?

Hová...?

Ajánlatos a tanulást a szöveg végigolvasásával kezdeni, különben nehéz egységében látni a verset. Két-három ütemes szünetekkel szakítja meg a szöveget a

szerző, többször a mondaton belül a szavakat is elválasztja egymástól szünettel, mintha gondolkodna a folytatáson.

Az énekszólám alatt keringőszerű dallamot játszik a kíséret, a dallam föl-le lépegető tercekből, hármashangzat-felbontásokból áll, hol dúr, hol moll hármast váltogatva. A középrészben (22-33. ütem) az *esztam*-ritmusok jelzik a pillanatnyi érzelmi kitöréseket, majd visszatérünk a keringőhöz és egy egészhangú skálával, majd egy C⁹-es akkorddal marad nyitva a mű vége. (Hova vihetsz, te élettelenység? Hová...?)

Az ének szólám intonációban nehezebb, mert a mindig váltakozó dúr-moll terceket a kíséret sokszor csak imitálja és nem együtt játssza az énekszólammal, ezért csak biztonságos intonációval rendelkező növendéknek adható ez a darab. Segítséget jelenthet például a 28-32. ütemek csak hangjegyekkel való lejegyzése, ritmus nélkül. Így a tanulás folyamán csak a hangokra kell koncentrálni, a ritmus pedig magától adja magát a szöveg alapján. Hangterjedelme d'-fisz"-ig terjed. Ajánlom mezzóknak vagy baritonoknak, akik jó színészi képességekkel rendelkeznek és jól elő tudják adni a „döglő” kamasz szerepét.

4.8. 5 dal/ Paprika János

Azon karakter darabok egyike, amely könnyen tanulható pergődobra hasonlító ritmusa miatt. Weöres Sándor *A Paprikajancsi szerenádjá* című versére íródott. Paprikajancsi egy népi bábfigura, aki nagy orráról, sipkájáról, humoráról híres és a szegények, bajba jutottak védelmezőjének tartják, esetünkben fűrészporral és kóccal van kitömve és lenből van a haja.

Már az egy ütemes zongora bevezetőből kiderül, hogy egy humoros darabot fogunk hallani (tizenhatod szünet, nagy ugrás az e"-f"- szekundsúrlódás és a kontra G között, amihez egy kontra Fisz előke is járul). Az ének szólám belépésével a zongora ugyanazt a ritmust hangoztatja, mint az ének. A komplementer ritmusú mozgás az ütemvégi előkés le- vagy felugrással végigkíséri a darabot.

Ez a mű jó előkészítője lehet a recitáló éneknek, később a recitativo-éneklésnek. Számos alkalom adódik arra, hogy a darab bizonyos részeit már az óra eleji beéneklő gyakorlatok közé beillesszük, pl.: „Gyöngye fuvallat a tóba zihál”, „Sóhajon árva madárpihe száll”, „Tálad a rózsa, tükröd a Hold”, majd a gyakorlatok végére: „Hull a fűrészpor, sorvad a kóc”. A nehezebben intonálható részeket gyakoroljuk úgy, hogy a

zongorakíséret harmóniai vázát játszuk az adott ütemhez, hogy az énekes tudja, mely hangokra kell fülelnie, amely segítségére van.

Hangterjedelme c'-g"-ig tart, de a magasabb résznél énekelhető mélyebb variáció is a szerző beírása szerint, emiatt énekelhetik szopránok, tenorok, mezzók, baritonok is.

A darab legvége is humorral fejeződik be, mintha csak szegény Paprikajancsi teljesen elfogyna, elégne a nagy bánatban, egy fortéból pianóig terjedő decrescendóban a bohóc szóvégi „c”-jét ejtjük ki erőteljesen az utolsó ütemben, ahol a zongora már magára hagyja az énekest. Ezt a motívumot kiegészíthetjük egy crescendóval, így a beéneklés során gyakorolhatjuk a *messa di voce*-t is a „bohóc” szón, a kísérettel kiegészítve, több hangról is ismételve. Ezáltal talán könnyebb lesz a mű végén megvalósítani a csattanót.

4.9. 5 dal/ Hársfadal

Weöres Sándor: Rongyszőnyeg című sorozatából a 76-os számú versnek a Hársfadal címet adta Orbán György. Ez a 6/8-os dal ABCA formájú, dallamában nem nehéz, intonációban a 25-27. üteme jelenthet nehézséget. A „B” részben alaklom nyílik a szöveg sugallta fermaták, cezúrák gyakorlására, a „C” részben pedig megtaníthatjuk a növendéknek, hogy az énekszólamba iktatott szünetek alatt figyeljen a zongoraszólamra, amelynek ezekben az ütemekben szövegfestő szerepe van. Ezt még külön előadói utasítással is megerősíti a szerző (*poco esitando* és *nervoso*). Ezeket az ütemeket (20., 23.) ne pihenésként fogja fel az énekes, amikor „kikapcsolhat”, hanem egy érzelmileg megélt, az énekhez szorosan hozzátartozó résznek, amely hangulatában, kifejezésében segíti az énekes előadását és ezáltal a hallgatóság figyelmét is ráirányítja a szöveg jelentőségére.

Ambitusa h-esz"-ig terjed, mezzoknak, baritonoknak ajánlom.

4.10. Spanyol dalok/ 1. Chintorna magica

A *Spanyol dalok* első darabja egy mese, amelyben a kintornás meséli a gróf és a donna történetét, s mivel az előadás közben egy kislány elsírja magát a történet cselekményén, a kintornás visszaporgeti a szerkezetét és boldog véget kitalálva a történetnek, megvigasztalja a kislányt. Kiváló előadási darab, melyben az énekes megcsillogtathatja színészi tehetségét vagy épp megtanulhatja rajta az élő előadás fortélyait.

A kíséret jól megalapozza a spanyolos hangulatot a tipikus ritmussal:
Akár gitár kísérettel is előadható zongora helyett.¹³

A dal hangterjedelme cisz'-e"-ig terjed, mezzoszopránoknak, baritonoknak ajánlható.

A dal tanítása során először a szöveget ritmizáljuk prózában, majd kisebb egységekben (2 ütemenként) tanuljuk hozzá a dallamot és próbáljuk rögtön a kifejezést, a tempót is hozzá igazítani és így rögzíteni. Ha már folyamatosan megy a dal, akkor finomíthatunk az előadás módján.

4.11. Spanyol dalok/ 2. Andalúz éjjel

A dal ambitusa a-d"-ig terjed, ezért mindenképp mezzoszopránoknak, baritonoknak alkalmas éneklésre.

A metrumba igen változatos 3/8, 4/8, 6/8, 11/8 váltakozik benne, ezért érdemes a ritmusával foglalkozni először. Mérővel együtt kopogjuk és ritmusnévvel is mondjuk hozzá. Ezután lehet a szöveget prózában mondogatni a kottába beírt ritmus szerint. A dallam nem bonyolult, végig lá-pentchordban mozog, amely először egy a-e' kvintben szólal meg, majd d'-a' kvintben, harmadszorra pedig egy g'-d" kvintben, majd visszatér a d'-a' kvinthez. A megtanult ritmizált szöveghez így már könnyen tudjuk illeszteni a dallamot.

Jó benne megérezni a délies hangulatot, a spanyolos ritmusokat.

4.12. Spanyol dalok/ 3. Hajnal

Egy szerelmes pillanat megragadása, amikor az éjszaka után felszáll a hajnal és vele együtt a szerelmes pillanat is elmosódik. A dal elején az e-disz-e hangokon ringatózó dallam is ezt a pillanatot jelképezi, ahogy az ölelésből felocsúdva elillan a szerelem pillanata. Ebből a szekundból sem szívesen mozdul ki a dallam, mintha ezzel is marasztalni akarná az éjjelt és a szerelem érzését. Alapvetően a disz'-a' szűkített kvint ambitusban mozog a dallam és csak a „kedvesem” szóra lép le a kis h hangra. A dal

¹³ Ld.: <https://www.youtube.com/watch?v=SxqQWmT5R6s>

vége is nyitva marad: „ne hagyj itt...” és nincs lezárása, egy g-gisz súrlódáson végződik.

A metrum változásait ne nagyon számolgassuk a tanulási folyamatban, a szöveg lejtését követi a ritmus, így ha előre elolvassuk a szöveget, akkor a ritmus nem fog gondot okozni.

Hangterjedelme h-a'-ig tart, mezzoszopránok, baritonok énekeljék.

4.13. 10 dal (Medáliás dalok)/ Füstös rajkók

Weöres Sándor válogatott gyermekversei közül, a Bóbita című gyűjteményből való a szöveg.

A dallam hangkészlete lá-pentaton. Két pien-hang fordul elő benne, egy leszállított kvint (asz'), amikor a „bűvös hangú fűzfasípról” és a „bűborékos mélyről” van szó illetve a füttyörészést utánzó „tillári” szónál, ami valójában egy szövegi betoldás, az eredeti vershez képest ez itt egy ismétlés (24-25.ütem és 30-37. ütem), talán ezért is terjeszti ki a lá-pentatont a szerző.

A játékosan zakatoló kíséret segíti az énekszólamot. Bár a 9. ütemtől kezdve megfordulnak a súlyviszonyok a jobb és bal kéz szólamai között, pont ez adja meg ennek a néhány ütemnek a varázslatos, titkos légkörét, melyet alátámaszt a pianissimo dinamika is. A 17. ütemtől a zongora bemutatja a rajkók hujtogatását, ahogy odakiáltanak a vízilánynak, majd a 3. versszak vidám füttyörészése egyre gyorsabb tempót kíván és a lezárásban a zongora ismét megfestve a szöveget a lép „bűborékos” cuppogását utánozza.

A vidám hangulatú dalban nagy összhangban van a szöveg és a dallam, a szöveg játékos ritmusát jól kiegészítik a kíséret huncut ritmikai játékai.

A dal ambitusa d'-g"-ig terjed, szopránoknak, mezzóknak, tenoroknak, baritonoknak egyaránt tanítható.

Összegzés

Feltehetnénk a kérdést, hogy mi újat alkothat még egy komponista a 21. században a dal műfajában? Egyáltalán mi indítja dalírásra a zeneszerzőt?

Egy olyan zeneszerző, aki erdélyi magyar származású és magában hordozza Bartók és Kodály népzenei örökségét és maga is gyűjtött népdalokat, ezt a tiszta forrást mint inspirációt felhasználva alkot az egyik legegyszerűbb műfajban. Magyar költők legértékesebb költeményeit is felhasználja, amelyek nyomán saját stílusában karakterábrázoló képessége és kitűnő prozódiakezelése kerül előtérbe.

Orbán György műveiben az emberi lélek gazdagsága tárul elénk. Megtalálható bennük az öröm, a kétségbeesés, a szomorúság, a honvágy, a magány, a játékoság, a derű, a báj, a szenvedély, a humor, az emelkedett költészet, a pár soros sűrített dráma. Mindehhez olyan tiszta forrás, átláthatóság, mély tudás, műveltség és őszinteség társul, ami a legnagyobb remekművek közé emeli a dalokat.

Orbán György kortársa és a szintén kolozsvári születésű Selmeczi György így vall munkásságáról:

„Kórusművei, hangszeres-és zenekari művei mellett óriási dalrepertoár adja műveinek sorát, amelyben Orbán annak adja tanúságát, hogy milyen virtuóz módon értelmez szöveget, milyen látványosan hallja meg a szövegben rejlő zenét és milyen különleges affinitása van egyrészt az archaikus szövegekhez és ahhoz a sokféleséghez, amiben nevelkedtünk, az erdélyi sokféleséghez. (...) Az archaizmusok közel jönnek, átlényegülnek a mi számunkra fontos mondanivalóvá. Így valósul meg a hallgató – zeneszerző - előadó közötti hármass kapcsolat. Orbán egyike volt a múlt század végén azoknak, akik felismerték ennek a kapcsolatnak a jelentőségét.”¹⁴

Talán ennek köszönhető, hogy ma ő az a kortárs zeneszerző, akinek a műveit Amerikától Japánig, az egész világon ismerik és szívesen játsszák, folyamatosan repertoáron tartják.

Ahhoz, hogy mi is örömmel tanuljuk és adhassuk elő dalait, fontos tanítványainkkal megéreztetni és tudatosítani, hogy az a szöveg, amit Orbán György dalaiban éneklünk, az a mi ANYANYELVÜNKÖN szólal meg. Helyes lejtéssel való éneklését kiválóan meg tudjuk tanítani, hiszen az ő prozódijában a szöveg és ritmus egysége ösztönösen ivódik belénk, mert olyan mesterkéletlen egységet alkot, ami magából a nyelvből fakad. Megélhetjük a dalokban azt a felszabadító érzést, hogy a

¹⁴ <http://youtube.com/watch?v=U4y3soYM18s>

ritmus nem egy külön kezelendő eleme a zenének, hanem a szöveg lejtésének a következménye, annak szerves része.

Orbán György dalainak tanulását lelki gazdagodására kívánom minden olvasónak, tanárnak és tanítványnak.

MŰJEGYZÉK

<u>Orbán György: 7 dal</u>	14'	1994
1. Nemzedék	Cselényi Béla	1974, 1983-94
2. Madárhatározó		1975, 1988 ?, 1993
3. Solvejg: élt 32 évet		
4. Házkutatás	Szócs Géza verse nyomán	1994
5. Duett	Petri György: Dramolett	
6. Peer Gynt: élt 21 évet	Sütő István	1994
7. Terminál	Cselényi Béla: „Nagyapám temetése” c. verse nyomán	1973 (?), 1994
<u>Orbán György: 6 dal Idyllek és fabulák</u>	12'	1992
1. Hajnalban	Faludy Ferenc nyomán	1990-93
2. Prütsök és hangya	Ráday Gedeon után	1992
3. Fülemlüle s varnyú	Fáy András nyomán	1992
4. Határzöld	Szócs géza verssorai nyomán	1993
5. Napfelkelte	Faludy Ferenc „A hajnal” c. verse nyomán	1992
6. Záróstrófa	Ibsen: Peer Gynt-ből eredeti szövegrészlet	
<u>Orbán György: 3 dal</u>	Szilágyi Domokos verseire	9'
1. Gyöngyöm-társam		1989-92-94
2. Ankúcza Éneke	román népdal	1993-94
3. Piripócsi Magdolna		1981-92
<u>Orbán György: 4 dal</u>	10'	1993
1. Zsolozsma	Pilinszky János: Zsolozsma	1980-1993
2. Kazamatában	Weöres Sándor: Variációk Sevcsenko témáira	1993
3. Koporsó-paripám	Ady Endre: Az én koporsó-paripám	1993
4. Apokrif sorpár	Parafrázis Szöllőssy A.: ”Töredék”- dalára	

<u>Orbán György: 5 dal</u>	Weöres Sándor verseire 12'	1995
1. Diákvasárnap	Diák-notesz – részlet	1995
2. Tündérszerelem	Tündérszerelem	1995
3. Paprika János	A Paprikajancsi szerenádja	
4. Hársfadál	Rongyszőnyeg/76	1993
5. Lúdvércz	Lidérc (Bartók suite/2.)	1991,1994
<u>Orbán György: 10 dal</u>	15' Weöres Sándor verseire	1998
1. Kalandorok kíméljenek	Lázár Ervin: Pávárbevezévéd	1987, 1997
2. Elefánt voltam	József Attila: Medáliák/1.	198...
3. Porszem mászik	József Attila: Medáliák/2.	1989, 1994
4. Árnyék	Weöres Sándor: Árnyék	1994, 1996
5. Füstös rajkók	Weöres Sándor: Füstös rajkók	1995-96
6. Tisztátalan forrásból	Fráter Lóránt nótaszövege nyomán	1987,1997
7. Panyigai friss	Weöres Sándor: Táncdal	1987,1997
8. Titkok nyitja	Weöres Sándor: Áradó, sugárzó hangok	
9. A cselédlány könnye	József Attila: Medáliák/4.	1997
10. Hintafán	Weöres Sándor: Robogó szekerek	1987,1997
<u>Orbán György: Spanyol dalok</u>	Federico Garcia Lorca verse és Orbán György saját szövegei 10'	1997
1. Chintorna magica (A kintornás)		
2. Andalúz éjjel		
3. Sír a gyík	F.G.Lorca verse Weöres Sándor fordításában	
4. Hajnal		
5. Cselédtánc		
<u>Orbán György: 9 dal Weöres Sándor verseire</u>	16'	1997
1. Sok tünemény	W.S.: Válogatott versek (Bp., 1993/234.old.)	
2. Kis himnusz	W.S.: Post-existencia	
3. Valaha	férfiak tánca	
4. Íme a vándor	W.S.: Orpheus	
5. Egyszerűsítés	W.S.: Egyszerűsítés	

6. Hold és tanya		1996
7. Hazafelé	W.S.: Hazafelé (részlet)	
8. Hárfa-dal	W.S.: 24 melódia/ Őszi zsongás	
9. Bolero	W.S.: Bolero	1996

Orbán György: Kilenc erdélyi madrigál 1991/2006

szöveg: Hildebert De Lavardin, bibliai, Felvinczi György, régi erdélyi

1. Urbs caelestis
2. Coloswar
3. A trecut iarna (á Madame Ana Fodor)
4. Traum
5. nemmih (to Gerda Türk)
6. Nóta
7. Der Tod
8. Mettimi (Cantico dei Cantici 8/8)
9. Ember vigyázz

Orbán György: Faragott sorok (5 sírfelirat) 14' 2006

szöveg: Orbán György sírfeliratok alapján

1. A szelíd Kvár-Házsongárdi temető 1920
2. Az egzaltált Marosvásárhelyi református temető
3. Silabizálva Kvár-Házsongárdi temető 1920
4. Mondd a 'Soltárt
5. Veni, Sol! Kájoni Cationale: „Veni Jesu, veni amor”

Orbán György: 8 dal 20' 2006/2009

1. Lanthúr ha szól Shakespeare: VIII.Henrik 3.felv. 1987,1997
Take thy lute Shakespeare: VIII.Henrik 3.felv. 2009
2. Árok mellett Weöres Sándor: Magyar etűdök/39. 2005
3. Suhogó jegenyék Weöres Sándor: Magyar etűdök/28. 2005
4. Vágyódás Erdő, erdő, erdő... népdal nyomán 2006
5. Valaki hí Weöres Sándor: 24 Melódia/ Valaki hí 2005
6. Vajúdás talált szöveg

7. „Itt nyugszik W.S.” Weöres Sándor: Ócska sírversek/Itt nyugszik W.S.
2005
8. Végedal Weöres Sándor: Másvilág/Altatódal 2005

Orbán György: Másik 8 dal

2007/2008

1. Nympha és Faun Weöres Sándor
2. Menyasszonykönny
3. Mondóasszony Székelyföld 1600 körül
4. Hűség cseremisiz alapján, W.S. nyomán a szerző
5. L'ultima scordura (Szöllőssy András emlékére) Petrarca 124 szonett
részlete
6. Olga reménytelen
7. Ahova immár erdélyi szász folklór alapján
8. Nóta az „Erdélyi madrigálokból”
(Függelék: Esthajnaltájt virágének)

Orbán György: Tünetmények

2009

1. Nagycsütörtök Dsida Jenő
2. ech gang an mänes vueters guerten/Passacaglia erdélyi szász népdal
3. Júlia szép leány székely népballada

Orbán György: Peremvidék

16'

2009

szöveg: Dsida Jenő, Orbán György, népdalok
(magyar, erdélyi, cigány és zsidó), közhely
töredékek

1. Pengetni
2. ráolvasás
3. Mit akarhat?
4. A látogató
5. Szerelmes ringató

Orbán György: Koszorú (3 énekes fejezet)

8'

2010

szöveg: magyar, bibliai/Énekek énekéből, román,
olasz

1. Én elaludtam
2. Rut
3. Akit az én lelkem szeret

Orbán György: Képeslap kézzel színezve 2012

1. Klausenburg	Hildebert De Lavardin zsoltárszövegei	2010
2. A 150. genfi zsoltár	Szenczi Molnár Albert fordítása	
3. Szálldogáló harmatok	Fazekas Mihály: Nyár esti dal	2010
4. A 90. genfi zsoltár	Szenczi Molnár Albert fordítása	
5. Soha el nem	Hej, tulipán, tulipán dal szövege feldolgozva	2009
6. A 42. genfi zsoltár	Szenczi Molnár Albert fordítása	

Orbán György: Világi dallamok/Kódex dallamok 2012

A Kájoni kódex dallamai és szövegei alapján

1. Lupuj vajdáné éneke		
2. Mint sír az fehér hattyú		
3. Ötödik tánc hatodon		
4. Tegnap gróf halála		
5. A táncmester	A Kájoni kódex dallama után „nyíri tánc”-
parafrázis	
6. Cigány madrigál	2 cigány vonatkozású dallam	
7. Temető kapuja		
8. Kolozsváros		
9. Dűvő		2011
10. Tavasz szél	virágének	

Orbán György: 3 erdélyi jiddis dal – bariton dalok

1. Szebbek, mint mi talán
2. Danadonn
3. Jiddis dal (Nincs remény, beállt az eső)

Orbán György: Népdal és vidéke – műdal, népies műdal nyomán

Bibliográfia

[Líra \(hangszer\) – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#) letöltés ideje: 2022.február27.

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Orpheusz_\(mitol%C3%B3gia\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Orpheusz_(mitol%C3%B3gia))

letöltés ideje: 2022.február 27.

<http://emb.hu/composers/orban> letöltés ideje: 2022. március 2.

<http://info.bmc.hu/index.php?node=artist&table=SZERZO&id=29&sort=megj>

letöltés ideje: 2022. március 2.

<http://e-nepujsag.ro/articles/orban-gyorgy-kossuth-dijas> letöltés ideje: 2022. március 2.

<http://magyarkurir.hu/kultura/keresem-miseszeru-esszenciakat-orban-gyorgy-zeneszerzo-egy-kiveteles-mestersegrol> letöltés ideje: 2022. március 4.

<http://youtube.com/watch?v=U4y3soYM18s> letöltés ideje: 2022. március 4.

<http://hu.hu/composers/orban> letöltés ideje: 2022. március 4.

Bóhm László: Zenei műszótár (EMB Budapest, 1990)

Függelék

1. Összefoglaló táblázat az elemzett dalokról

CÍM	KELTEZÉS	SZÖVEG	AMBIT US	HANGF AJ	DURAT A	MEGJEGYZÉS
8 dal/ Take thy lute	2009.jan.25.26	Shakespeare: VIII.Henrik 3.felv./Ének	d'-esz''	S,Mz,T, Br	1'35''	angol nyelvű
8 dal/ Árok mellett	2005.dec.14- 15.	Weöres Sándor: Magyar etűdök/39	d'-g''	S,Mz,T, Br	1'	improvizáció, lendületes
8 dal/ Suhogó jegenyék	2005.dec.10.	Weöres Sándor: Magyar etűdök/28	esz'-f''	Mz,Br	1'45''	intonáció!
8 dal/ Vágyódás	2006.jan.2-3.	népdal nyomán	d'-e''	T,Br	2'	ismert népdal
8 dal/ Végedal	2005.dec.28- 30.	Weöres Sándor: Másvilág/Altató- dal	d'- gesz''	S,Mz,T, Br	3'30''	előbb megtanulni a verset
Képeslap kézzel színezve/ A 150. genfi zsoltár	2010.okt.16. jav.2012.márc. 11.	Szenczi Molnár Albert fordítása	d'-g''	S,T		ismert zsoltárdallam
5 dal/ Diák- vasárnap	1995.márc.7.	Weöres Sándor: Diák-notesz (részlet)	d'-fisz''	Mz,Br	1'45''	színészkedés
5 dal/ Hársfadal	1988, 1993	Weöres Sándor: Rongyszőnyeg/76 „A hársfa mind virágzik”	h-esz''	Mz, Br	1'40''	együttműköd és a zongoristával
5 dal/ Paprika János		Weöres Sándor: A Paprikajancsi szerenádja	c'-g''	S,T	1'30''	ritmikus, vidám, lendületes
Spanyol dalok/	1997.ápr.17- 26.	Federico Garcia Lorca nyomán	cisz'-e''	Mz,Br	1'40''	színészi képességek

Chintorna magica		Orbán György saját szövege				szükségesek
Spanyol dalok/ Andalúz éjjel	1997.ápr.17- 26.	Federico Garcia Lorca nyomán Orbán György saját szövege	a-d''	Mz,Br	1'25''	spanyol szöveg is, nehezebb metrumváltá sok
Spanyol dalok/Haj nal	1997.ápr.17- 26.	Federico Garcia Lorca nyomán Orbán György saját szövege	h-a'	Mz, Br	1'25''	„állókép”
10 dal/ Füstös rajkók	1995-96.	Weöres Sándor/Bóbita/Fü stös rajkók	d'-g''	S,Mz,T, Br	1'20''	könnyű, vidám, friss tempo

2. A dalok csoportosítása

2.1. Hangfaj szerint:

Szopránoknak:

Take thy lute, 8 dal/ Árok mellett, Végedal, Képeslap kézzel színezve/ A 150. genfi zsoltár, 10 dal/ Füstös rajkók, 5 dal/ Paprika János

Mezzóknak:

Take thy lute, 8 dal/ Árok mellett, Suhogó jegenyék, Végedal, 5 dal/ Diák-vasárnap, Hársfadal, Spanyol dalok/ Chintorna magica, Andalúz éjjel, Hajnal, 10 dal/ Füstös rajkók

Tenoroknak:

Take thy lute, 8 dal/ Árok mellett, Vágyódás, Végedal, Képeslap kézzel színezve/ A 150. genfi zsoltár, 5 dal/ Paprika János, 10 dal/ Füstös rajkók

Baritonoknak:

Take thy lute, 8dal/ Árok mellett, Suhogó jegenyék, Vágyódás, Végedal, 5 dal/ Diákvasárnap, Hársfadal, Spanyol dalok/ Chintorna magica, Andalúz éjjel, Hajnal, 10 dal/ Füstös rajkók

2.2. Nehézség szerint:

Könnyebbek: 10 dal/ Füstös rajkók, Take thy lute, 8 dal/ Vágyódás, 5 dal/ Hársfadal

Középszint: 5 dal/ Paprika János, Árok mellett, Suhogó jegenyék, Végedal

Nehezebb: Képeslap kézzel színezve/ A 150. genfi zsoltár, Spanyol dalok/ Chintorna magica, Andalúz éjjel, Hajnal, Diák-vasárnap

2.3. Tanítási szempontok szerint

intonációs nehézség: 5 dal/Diák-vasárnap, 8 dal/Suhogó jegenyék

színészi képességek megmutatása: 5 dal/Diák-vasárnap, Spanyol dalok/ Chintorna

először a vers/szöveg olvasása, megtanulása: Take thy lute, 8 dal/Végedal, Spanyol dalok/ Chintorna magica, Andalúz éjjel, Hajnal

angol nyelvű: Take thy lute

ritmikai játékok, gyakorlatok bevezetésével: 8 dal/Árok mellett

szöveges részek/ ritmus elemek beiktatása a beéneklő gyakorlatokba:

8 dal/ Árok mellett, 5 dal/Paprika János

ritmikai improvizáció: 8 dal/Árok mellett

dallami improvizáció: Képeslap kézzel színezve/A 150. genfi zsoltár

ismert népdal alapján: 8 dal/Vágyódás (Erdő, erdő, erdő...)

ismert zsoltárdallam alapján: Képeslap kézzel színezve/A 150. genfi zsoltár

ének- és zongoraszólam összjátéka: 5 dal/Hársfadal

vidám, friss tempo: 5 dal/Paprika János, 10 dal/Füstös rajkók, 8 dal/Vágyódás

3. Zeniskolában tanítandó egyéb dalok listája:

5 dal/ Ludvércz

6 dal/ Prütsök s hangya, Fülemüle s varnyú

7 dal/ Madárhatározó

9 dal/ Kis himnusz, Egyszerűsítés, Bolero

10 dal/ Elefánt voltam, A cselédlány könnye

4. Előadói utasítások

A teljesség igénye nélkül, néhány kevésbé ismert példát gyűjtöttem össze:

Allegro con bravura – Gyorsan ügyesen, bravúrosan

Allegretto quieto, con moto rituale – Kissé gyorsan nyugodtan, szertartásos mozgással
con calore – melegséggel

con gioia – örömmel

con molto calmo e perpetuo – nagyon nyugodtan és folyamatosan

deciso – határozottan, biztosan

delicato – finoman, ízléssel

doloroso – fájdalmasan

elegante – elegánsan

entusiasmato - belelelkesülve

esitando – tétovázva, habozva

fermo – állj!, várj!

flamboyant - rikítóan

freddo – hűvösen, kimérten

giocoso – játékosan, tréfásan

emozionato – meghatottan, lelkesülten, csapongva

entusiasmo – lelkesedéssel, elragadtatással

interrotto – megszakítva

intima, intimissima – bensőségesen vagy kedvesen, nagyon bensőségesen vagy kedvesen

mistico – misztikusan, titokzatosan

misurato - megfontoltan

molto emozionale, senza rigore – nagyon érzelmesen/lelkesülten, szigorúság nélkül

oggettivo – elfogulatlanul, tárgyilagosan

piano ma frivolo – halkán, de ledéren/kihívóan/könnyelműen

poco oscuro – kissé jelentéktelenül

poco sospirando – kicsit felsóhajtva

quasi interrotto – mintegy félbeszakítva

quasi murmurando - mormogva

sempre più passionato – mindig egyre szenvedélyesebben

sempre uguale – mindig ugyanúgy, mindig hasonlóan

serioso – elkomorulva

vitraioso (quasi arpeggio) – üvegesen

1. TAKE THY LUTE

(Shakespeare: King Henry VIII., Act III., song) ORBÁN György

Senza rigore $\text{♩} = 112$ *mp dolce*

Soprano (Messa) Solo

OR- PHEUS WITH HIS LUTE MADE

quasi luto (take your lute...)

p dolce

poco

Piano

(Col ped, l.v.)

5 *poco* *leggero, dolce*

S(M) Solo

TREES, AND THE MOUN-TIN-TOPS THAT FREEZE,

Piano

poco *dolce*

9 *sf (non tanto)* *mp dolce* *mf*

S(M) Solo

BOW THEM-SELVES, WHEN HE DID SING: TO HIS

Piano

sf *p* *mf*

(u.s. poco in rilievo)

13 (mf) *poco* *leggero, dolce*

MUS- ic, PLANTS AND FLOW- ERS EV- ER SPRUNG; AS SUN AND SHOW-

17 *poco sf*

ERS THERE HAD MADE A LAST- ING

21 *Poco libero*

SPRING.

fragile, nervoso

25 *rit.* *a tempo (ma più passionato)* *poco f*

con calore

EVE- RY THING THAT HEARD HIM PLAY,

(28) *f*
S(M) Solo
EV-EN THE BIL- LOWS OF THE SEA, HUNG THEIR HEADS AND

(31) *f*
S(M) Solo
THEN LAY BY.

(35) *libero*
S(M) Solo
IN SWEET

39 $\frac{7}{8}$ mp dolce

trlo MU- JIC, IN SWEET MUS ic IS SUCH ART KILLING CARE AND GRIEF OF

poco

poco > easy! 40

pp dolce

43 $\frac{4}{8}$ $\frac{7}{8}$ poco sf

trlo HEART FALL A- JLEEP OR HEAR- ING DIE,

poco sf

poco sf

47 *Poco meno mosso, libero*

p

FALL A- JLEEP OR HEARING, DIE.

pp

l.v.

2007 mar. 25.16.

735"

Weöres Sándor:
Magyar etűdök/39

A'ROK MELLETT

ORBÁN György

Com. bravura $\text{♩} = 92-104$

2/4 **1/4** **3/4**

Ms. *f*, alla zingarese

3/4 **2/4** **1/4** *mf*

Ms. *f* A'rok mellett üstökös a faderéka, üstökös a faderéka

Pf. *mp*

1/4 **3/4** **2/4** *poco f*

Ms. **3** Kikor- hadt Fel- kö- csi- pa ú- stök az egékén t

(sic!) *f*

Pf. *f*, *mf sub.*

Handwritten musical score for voice and piano, numbered 13, 16, and 18.

System 13: (1/4) (3/4) (4/4)
 Ms. *ü-ti a hegyeken át a hol - dat*
 Pf. *sf sf sf*

System 16: (4/4) *f (vulgare)* *mf sub.* *ff* (2/4)
 Ms. *Egyszer é-gig föl-másztuk, menyei cá-pát bor-gasztuk (hej)*
 Pf. *ppo f* *glia* *(bianchi)* *f* *mf* *f (bianchi)*

System 18: (2/4) *f* *mf legger*
 Ms. *Föl ne más-sz, mert üt-kös a fa-dereka, üt-kös a fa-dereka*
 Pf. *mf*

(ad lib.: gypsy-like impro
7 b 7 b etc.)

Ms. 21
kikor- hadt

Pf.

Ms. 24
Egy szer éjre

Pf.

ff gliss. (x)

Ms. 26
felmájt- nek menyei cápat kor- gást nek

Pf.

gliss. (black)

ff

23 *sf* *paot.* (31) *mf*

Ms. *Föl ue mäsz, mert üstköa fadereka, üstköa fadereka, üstköa fadereka, üstkös,*

Pf. *mf* *dim.*

(32)

Ms. *üstkös, a fadereka üstkös*

Pf. *(dim.)* *pp*

(35) *pp* *Semplice*

Ms. *(Föl ue mäsz!)* *kikor-hadt...*

Pf. *pp. Semplice*

Budapest, 2007 dec. 14-15

Weöres Sándor:
Magyar etűdök/28

3. SUHOGÓ JEGENYÉK

(6/8) Moderato (♩ = ca 116) teneramente

ORBÁN György

Handwritten musical score for piano, featuring a vocal line and piano accompaniment. The score is divided into systems with measure numbers in circles (3, 6, 7, 9, 10) and includes various performance markings such as *poco libero*, *mf, piacevole*, *p dolce, bucolico*, *mp, dolce*, *poco*, *leggero*, and *ancora più con calore*. The tempo is marked *Moderato* with a quarter note equal to approximately 116 beats per minute. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The score includes the following lyrics in Hungarian:

Suhogó jegenyék állnak a tó partján kőbe a fanyánk tetejét önnan is *
 meglátánám gó-lya a fedelén

The score is written on a grand staff with a vocal line in the upper voice and piano accompaniment in the lower voices. The music is in 6/8 time and features a variety of rhythmic patterns and dynamics.

* orig. "már önnan"

© Copyright 2005 by the author — 12 —

12 4/8 6/8

Ms. *fecete az ere-dru, füs- töt, füs-*

14 6/8 6/8

Ms. *poco t echo*
töt vet a ké-mény, füs- stöt vet a ké-mény

cantabile!
mf

armonizzato (Ped.)

16 3/4 3/4

largo libero

poco f *mf*

18 $\frac{3}{4}$ in tempo $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$

p dolce *poco*

21 $\frac{3}{4}$ *mf dolce* $\frac{6}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{6}{8}$ $\frac{3}{4}$

Mb. *Suhogó jegenyék állnak a domb tetején, a tanyánk tetejét onnan is megnézném.*

p *leggero* *poco*

25 $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

Mb. *Varrogat jó anyám Szántogat jó apám, al- mást*

ancora più con calore

Handwritten musical score for voice and piano. The score is written in 3/4 time and features a key signature of two flats (B-flat and E-flat).

Measures 28-31: The vocal line (Mb) begins with the lyrics "al- mät szed a né-ném, al- mät szed a né-ném" and is marked "echo". The piano accompaniment (Pf.) is marked "cresc." and "cantabile".

Measures 32-34: The vocal line continues with "al- mät, al- mät, al-". The piano accompaniment features a "Jopra" section with a "grac." marking.

Measures 35-38: The vocal line concludes with "mät...". The piano accompaniment includes a "dolce" section and ends with a "poco" marking.

Measure numbers 28, 30, 31, 32, 33, 34, and 38 are circled in the original manuscript. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings like *pp* and *poco*.

1'45"

(népdal nyomán) **4. SZERELEM VÁGYÓDÁS**

Allegro moderato, giusto $\text{♩} = \text{ad lib } 108-120, \text{ ma giusto!}$ **ORBÁN György**

Mus **4/4** **3**
fessesen, tartással

Mus **4** **3**
mistico, con calore, nobilissima
 vá - sár - ke - lyi

Pf. *mistico, en rêve, con calore, nobilissima, incantato (elvarázolva)*
mp

Mus **6** **9**
 er - dő, híres-neves kerek er - dő, *st*

Pf. *sub ff*

Pf. **10**
sub mp dolce →

**) a dallamra ráakódott (r.s.) (nem egészen st veletlen) trivialis nélkül.
 **) minden rövid-hosszú (♩) nagyon puhán! tilos a peckes-bokázás!*

11 *mf, incantato*

Legény lak- ja a- tat, legény lakja tizen -

mp dolce

14 *mf*

ket- tő. Bármit megad- nek

mp dolce

17

és én Máriskönnak: vesse ki kár- tyán uerét a mót- kánnak

(20) *delicato, elegante*
 r37 r37 r37 r37

Handwritten musical score for measures 20-21. The treble clef part has a melodic line with slurs and accents. The bass clef part has a more rhythmic accompaniment. Dynamic markings include *sf*, *f*, and *mf*. There are also some handwritten notes like *#sub.* and *sf*.

(22)

Handwritten musical score for measures 22-23. Measure 22 features several triplet markings over the bass line. The treble line has a melodic phrase. Measure 23 continues the bass line with a *virtuosamente* marking. Dynamic markings include *mf*.

virtuosamente
 etc.

Handwritten musical score for measure 24, showing a continuation of the bass line with a *virtuosamente* marking and the word *etc.*

(24) *libero* *a tempo* *p*

Mb. *Barki lé - seu a pi - rom, faj a szivem*

Handwritten musical score for measures 24-25. Measure 24 is marked *libero* and *a tempo*. It features a vocal line (Mb.) with the lyrics *Barki lé - seu a pi - rom, faj a szivem* and a piano accompaniment (Pf.). Measure 25 continues the accompaniment. Dynamic markings include *p* and *pp*.

(28)

Mb. *er - te na - rom*

Handwritten musical score for measures 28-29. Measure 28 features a vocal line (Mb.) with the lyrics *er - te na - rom* and a piano accompaniment (Pf.). Measure 29 continues the accompaniment. Dynamic markings include *sf*, *sub. sf*, and *bruscamente*.

30

Handwritten musical score for piano, measures 30-31. The score is in G major and 4/4 time. Measure 30 features a piano introduction with a treble clef and a bass clef. The right hand has a series of chords and eighth notes, while the left hand has a bass line with eighth notes. Dynamic markings include *sf* and *sfz*. Measure 31 continues the piece with similar rhythmic patterns and dynamics.

32

Handwritten musical score for piano, measures 32-33. The score is in G major and 4/4 time. Measure 32 features a piano introduction with a treble clef and a bass clef. The right hand has a series of chords and eighth notes, while the left hand has a bass line with eighth notes. Dynamic markings include *mf* and *mp*. Measure 33 continues the piece with similar rhythmic patterns and dynamics.

34

p *f* *tr* *tr* (trueramente)

Mb. Bármit fi-zet- nek annak a be-nyé- mak

Handwritten musical score for voice and piano, measures 34-35. The score is in G major and 4/4 time. Measure 34 features a voice line with a treble clef and a piano introduction with a treble clef and a bass clef. The right hand has a series of chords and eighth notes, while the left hand has a bass line with eighth notes. Dynamic markings include *p* and *f*. Measure 35 continues the piece with similar rhythmic patterns and dynamics.

35

p *pp*

Handwritten musical score for piano, measures 35-36. The score is in G major and 4/4 time. Measure 35 features a piano introduction with a treble clef and a bass clef. The right hand has a series of chords and eighth notes, while the left hand has a bass line with eighth notes. Dynamic markings include *p* and *pp*. Measure 36 continues the piece with similar rhythmic patterns and dynamics.

36

p *intimissima*

csak tud-jam meg ueret aba-bim-nak; addig is e-des

39

pa-rom, erted faj a szívem ma-gyon.

mp, giusto, ma non rigido

42

44

mf *f* *f* *mp. elegante* *p. sub.* *sf*

47

1. ad libitum: Ms. tacet
2. ad lib: pp

Ms

Bár-ki is lé-gyen a pá-rom.

sf *p*

sub. f

50

értelmezi a pívem na- gyon.

pp *ppp*

(Anyámnak)

cca 2'

Weöres Sándor:
 Alkotódal / Hárvidige.
 ciklusból

8

VÉGEDAL

(hülyén és felelőtlenül)

Quasi una marcia, marcia delle creature irresponsabile

Lo stesso tempo, ma mobilissima

6 dolce 9

Ms.

1. Hold-szötte, halk este, szép gilicemadár, surranja
 2. Tó habja ringat ma, foku kereküta doomb, mely vögybe

Ms. (10)

1. Jétkedbe Jtep gilicema-dár. Két szárnyad ernyeszt le míg hűvös az éj,
 2. nád-cserje, főm galagonyalomb. Csöpp Jajka ringat ma, ben-ne zene doug.

Pf.

Ms. (13) *cresc.* (16) *f*

1. Majd szállj a napfénybe, Jtep gilicemadár. (Refr.) Szella szava, Halla tana, Jtelben zene
 2. nem flóta, nem hárfá, csak messi doromb.

Pf. *legato* *cresc.*

Ms. *f, p sub.* (ad lib.:) (17) *p* *zeug* *a*

Jól: Béka hangja, Jkik bogárka

Pf. *f* *p sub.* *dolce, armonioso*

Ms. (20) *2/4* (21) *2/4* 1. Volta *Harcia...* 2. Volta *löl.*

csalit, a csalit a- löl.

Pf. *mp delicato* *mf*

Handwritten musical score for measures 23-26. The system includes a vocal line (Ms.) and a piano accompaniment (Pf.). Measure numbers 23, 24, 25, and 26 are circled. The piano part features complex rhythmic patterns with triplets and sixteenth notes. The word "cresc." is written above the piano part in measure 24.

Handwritten musical score for measures 27-30. The system includes a vocal line (Ms.) and a piano accompaniment (Pf.). Measure numbers 27, 28, 29, and 30 are circled. The piano part continues with intricate rhythmic figures. The word "cresc." is written above the piano part in measure 27.

Handwritten musical score for measures 30-33. The system includes a vocal line (Ms.) and a piano accompaniment (Pf.). Measure numbers 30, 31, 32, and 33 are circled. The word "dolce" is written above the vocal line in measure 30. The lyrics are: "Mézkes ke, lépcsőke, gombosmál kőri lány szunnyadj a bútorokba". The piano part includes the instruction "mp dolce".

Handwritten musical score for measures 33-35. The system includes a treble clef staff with lyrics "Houngt. Houngt. kien tam", a bass clef staff, and a grand staff. A circled "2/4" is at the top. A circled "3/8" is at the top right. Performance markings include "poco", "cresc. molto", and "ff".

Handwritten musical score for measures 36-38. The system includes a treble clef staff with lyrics "senza rigore" and a grand staff. A circled "3/8" is at the top left. Performance markings include "poco, con calore".

Handwritten musical score for measures 39-41. The system includes a treble clef staff with lyrics "Jemmyady te, almody te, ridvirat a hold", a bass clef staff, and a grand staff. A circled "3/8" is at the top left. Performance markings include "p dolcissimo" and "pp".

(46) *p*, sempre *cresc.*

Ms. *lady teyre ebredj te, gomb-wemü kisi lány. Szallastama, Szallastama*

Pf. *p* *cresc.*

(47) *f*, *cresc.*

Ms. *nélben zene mól Szallastama, Szallastama nélben zene mól,*

Pf. *f* *cresc.*

(50) *mp*

Ms. *zene mól... béka... bogár...*

Poco libero
(csalódással)

Pf. *p*

a tempo

(beledörödvé, majdnem hogy derűvel) ♩ non forte, con sordino ♩
pp dolce *leggero i giocoso*

béka hangja, víz bogárka zeng a zeng a zeng a csali csali csali csalit

con calore

♩

alól... *Silv.*
 csali csali csali csali csali csali...

Semplice *libero*

...csali csalit alól.

pp pp ppp

con calore. 20"

Fine.
 8. cca 3'30"

-45-

1-8 cca 20'

(2.) A 150. GENFI ZSOLTÁR

(JZENŒEI MOLNÁR ALBERT FORD.)

Allegretto quieto, con moto rituale, mistico

ORBÁN György

Metronom
Taus (o. Sopranus)

pp
p.
col. Ped. →

(4)

No (s)
...HEGEDŰKBEN, LANTOKBAN ÉS HANGOS CITERÁRBAN...

p
mp

(7) *mf* *cresc.* *f* (8) (9)

NO SZÁ, ROBOZORBAN! NO SZÁ, DOBOKON! É - KES JEÉP GYÖNYÖRŰ É -

mp
poco f

- 9 - poco f

(10) *pp dolce* *mf dolce*

Mus (S) NER-LÉ- JEK, É- NER-LÉ- JEK- BEN... HEGEDÜBEN, CITE-

pp *mp dolce*

(12) *mf (Il. strofa/c.)* (14)

Mus (S) RÁKBAN, ÉS MÁŠ HÉP MUZSIKÁBAN... SÍ- POK- BAN, OR- GO- NÁK- BAN,

meno!

p *mf*

(7.) *poco f* (15) *f* *f*

Mus (S) ÉŠ MÁŠ HÉP MU- ZSI- KÁK- BAN, ÖR- VENDJÉTEK AZ ÚR- NÁK, AZ

f *pp*

poco f

17

Mb
(1)

úr- NAK...

p f

20

Mb
(1)

f

22) *prof pleno* 24

M₁ (J) *f* DÍ- CSÉR- JÉ- TEK AÉ U- RAT! *f* ÁLP- ZA'- TOK Ó SZENT VOL

prof cantabile

25

M₂ (J) *f* TÁT! *f* DÍ- CSÉR- JÉ- TEK MENNYEK- BEN,

27

f

mf dolce

M_o (V)

HOL OR- JEA'-GOL KE-GYE- SEN AZ Ó, AZ

Pf.

f

dim. molto

mp dolce

dim. molto

mp dolce

30

mp

M_o (V)

Ó NAGY DÍ-CŐ-JE- CÉ- BE!

Pf.

mp

32 *mp*

DI- CSER- JÉ- TEK HA-TAL- MÁT, MELY- BÖL

mp dolce

34 *f*

DI- CSÉ NAGY VOL- TÁT...

MIN-DEN
MINDEN VEHETI E-

mp dolce

volo

Ma (C)

szé - be.

Pf

mf

mf

144. számú 10. oldal

január
20. 19.
márc. 11.

A magyar zoltáreneklés bizodalok óz görjedi maga elét saját megoldattansájt.

A genzi zoltárok francia eredetűe, a korunk megfelelően latin képi a

zene - törey ömfűggyét. Heuzi Molnár csodálatos fordítóni^{is} legialább

a kollafet / ~~öttyőm~~ vitörnyre koncentriál, már amikor. A pphorlat

"megoldott" a roma proödia problémájt: minden hangot dnyújt, ami

kötsejtelen, hogy annatájt bármilyen ^{roftt} hangóty, ill. aránydalan, vagy

fordított hont kellenetlen voltát (mert hogy minden hang egyformán ki-

uas, petter, én is ezt boldtam meg, van vétele, és jököp ragabhadunk hont.

A jöindulatú reformtörökrejek virozillitjé az eredeti hontit, rá-
hírta az eredeti Heuzi Molnár. Ami áttal újra jötsendüt a roftt proödia:

más ritmusú a francia dallam, és unis a vételes magyar vels.

Másik reform-irány (Kodály) volt az, hogy kezzeletteljes korrek-

Diák-vasárnap

(Hűvös)
(Weöres Sándor: Diákutazás - részlet)

GRBÁN György

21

Allegro moderato (valsetto)
♩ = ca 168

mf
Öt-kinn jár-

mf

(Col. Ped.)

5

ma-sam karon-fog-va korzózik a kifent

10

vasár-nap. és én?

f

15

- csiigged- ten heve-ré-szek, nyomom az á-gyat.

19

Dög-löm.

Sza-mo-tom

(Poco meno mosso)
mp *húzó becsület*
mozgalommal

23

uj- ja-i-mou: Beteg va-gyok? vagy

21

29

*örültem, dühvel
vélél*

porof (furiato)

hul-la vagyok? vagy más nem él-het itt

30

csak a blöd korzó-ala-kok?

*Sem-
De*

34

*most szenvedélyesebben
nőttek*

poro piu appassionato, incalzando, poro a poro *mindinkább*

né-ha úgy érzem, rohank. de né-ha

poro a poro *cresc.* piu *appassionato*

12
 prende il tempo
 tatra a tempo

(39) $\frac{4}{4}$ f (34)

úry ér-zem rohanok elembomlik sok

(43) $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{4}$ f $\frac{3}{4}$

de-geu-ség, valami visz! valami visz! valami

1. volta

(47) $\frac{7}{8}$

rit!

21 *Poco libero*

(1. volta) *liberò sabato* 3/4

51 *p.*

hova vihetsz te é-let-teleu ség?

Sub p

1. volta *Poco meno mosso* | 2.ª volta

55 *pp.* *f*

60 *mp*

12

Handwritten musical score for a piano piece, measures 11-14. The score is written on a grand staff with treble and bass clefs. It features a melodic line in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The notation includes slurs, ties, and dynamic markings such as "pp" and "p". The piece concludes with a double bar line and a fermata over the final note.

1995 m. 12. x.

cca 1'45"

Hársfadal

21

(Weöres Sándor: Rougyiszőnyeg/76 - "A hársfa mind virágzik")

ORBÁN György

Leuto, $\text{♩} = \text{ca } 46-52$
p

Soprano

A hárs-fa mind vi-rág-zik, a

Pianoforte

una corda,
sempre quasi con sord.
pp

recte: $\text{♩} = 47$

(4)

csiz-mind é-ve-ke-l, a lomb sugárban á-zik, csak a

(8)

Szi-ved al-szik el. , Nyíl-nak feléd a lá-nyok mint

(pp)

ppp

pp

ppp

Spanyol dalok

nem szabad túlságosan, és elvise gicci

♩. = ca. 58 (♩ = 174)
Rullante, flessibile

ORBAN György

f

Canto

Piano

6/8

ff

p

NYISD KI SPALETTAD, LO-LITT-TTA!

♩. = ca. 58 (♩ = 174)

dolce (arr)

MAJMAVAL ITT A KIN-TOR-NÁS!

f

p

dolce

f

mf

f

f dolce

9

NEM NAGY AR A PAR PE-ZETT-TTA

f

ÉS CSAK TENEKED JÉOL A DAL!

p

ff

f

poco, dolce

-19-

21

(12) *meno sost. ... (cea.) a tempo*

ák-szer-lá-di-kök nem is figyelsz utá-nak, ked-ved

(16)

beszélte pök.

(18) *pp (!!!)*

Már csak hitet szeretnél szol-gal-nád

meno esitendo a tempo

22 *st*

3/8 (5/8) (6/8) *p* *semplice* (5/8) *rit* *pro*

eg- Urat, (5/8) *(meno)* *a tempo* (6/8) *miu-deu* (5/8) *rit* *levotuel,*

pro *ppp* *pro*

26 *ut*

visd- nel scór- cu- hat.

ppp *pp* *ppp* *p* *A*

21

cresc.

29 *molto f*

kärj- ta mind vi- rög- zik a riiz mind' e- ne

p *cresc.*

(Col Ped)

32 *pedc:* *dim.* *p*

kel, a lomb sugár- ban a- zik csaka

p

33 *ad lib.*

szí- ved al- szik d.

pp *ppp* *ppp*

ca. 1'40"

Bz. 1993

72

PAPRIKA JÁNOS

(Weöres Sándor verse: A Paprikajancsi szerénája)
[à la fille aux cheveux de lin...]ORBÁN György
(*1947)

19

Allegretto leggero (♩ = ca 96) *mp*

Gyön - ge fu - val - lat a tó - ba zi - lál,

3

fé - nyek gyöngy - so - ra leb - ben. Só - ha - jom ár - va ma - dár - pi - he - szál

pp *p*

pp *poco*

5

s el - pi - hen é - des ő - led - ben.

dolce *p* *f*

pp *poco f* *f*

8 *f*

Tárt ke-be-lem - ben resz - ket a kóc, Ér - ted szen - ved a Jan - csi bo-hóc.

10 *mf*

Szép sze-me-id - től vér - zik az ég,

12

sok se-be csil - la-gos ős - vény Egy haj - fű - r - tőd né - kem e-lég,

74

14

Sok se-be-met be-kö-töz - ném.

16

Hull a fű-rész-por, sor-vad a kóc, meg-hal ér - ted a Jan-csi bo-hóc.

19

Tá - lad a ró - zsa, tük - rőd a Hold, aj - ka-don al - ko-nyok ég - nek.

21 Vig ked - vem (s)

ossia:

Vig ked - vem sú - rü bú - ba ha - jolt, té - ged kér - lel az é - nek, (s)

p

23 *p, poco a poco cresc.*

Hogy - ha, ha ki - gyúl - lad, hogy - ha, ha ki - gyúl - lad,

p, poco a poco cresc.

f

25 *f* *ff*

ha, ki, gyul - *ossia:* lad szí - vem, a kóc! nem lesz töb - bet,

f *f*

76

28 *mf*

nem lesz töb-bet, nem lesz töb - bet a Jan - csi bo - hóc, ————— nem a

dim. *mf*

31

Jan - csi bo-hóc, nem a Jan - csi bo - hóc, nem a Jan - csi, a Jan - csi, a Jan - csi, Jan - csi, Jan - csi, Jan - csi,

p

34 *f* *p*

Nem! BO-HÓ - *) C!

mf *pp* *ppp*

ca 1'30"

*) Csak a mássalhangzó „c” effektusa (tehát magánhangzó nélkül!)

KZM 03

Spanyol dalok

nem szabad túlságosan, 87 elve gicci

$\text{♩} = \text{cca } 58 (\text{♩} = 174)$
 Rullante, flessibile

ORBAN György

Canto f
 NYISD KI SPALETTAD, LO-LITT-TTA!

Piano ff p

5

dolce *(arr)*
 MAJMAVAL ITT A KIN-TOR-NÁS!

f *p* *dolce* *f*

9

mf *f* *f dolce*

NEM NAGY AR A PAR PE-ZETT-TTA

f *f* *poco, dolce*
 S CSAK TENEKED JÉOL A DAL!

-19-

pochissimo quasi meno mosso (♩=152) a tempo (♩=174)

13

ff. vulgare

poof

16

mf, raccontare drammaticamente

mf

sub. p

f

(f) sub p.

18

...ÉS AMINT TOLEDÓ KAPU - JÁN... A-HOSYAN

19

f, Sub. dolcissimo

delicato

f

mp Sub., dolce

piu p

mf

f

quasi a tempo

ODA - DOB - TA A ROZSAT... MEGITTA A KIS FIOLA'T... HAT A DONNA A

Poco-pochill. Poco più sostenuto, ma preu-
più rapida-
mente,

(22) dolce

MÉRGET S LEG-OTT ELALÉLT, ERRE A GRÓF SIR-VA EL- LOVAGOLT... LOVAGOLT...

dolce

poco f.

f

mf

de il...

(25) f

LOVAGOLT... LOVAGOLT... LOVAGOLT... LOVAGOLT LOVAGOLT LOVAGOLT

mp

p

sub ff

f

tempo primo,

pochiss. più sostenuto,

a tempo

G A e →

(28) f brillante

... LOVAGOLT ... LOVAGOLT ... LOVA...

loco

122 NICSÁK!...

f

3 3 3

3 3

- 21 -

31 *p* *intimissima* (3P+15) (P=J) *mp* *sub f* *mp dolce* *6/8* *VAR*

MÉRT PITYEREGSZ KICSINY BŐRI-GATÁK LO-LIT-TA!

pp dolce *p dolce* *mp* (secco)

34 (mp) *mezzoraso* *ff*

EZ CSAK EGY HŰ-LYE GÉP, MEG EGY ME-SE...

37 *f* *mf* *AD LIBITUM* *6/8*

No 76 (VÍZ - JEA - FOR - GAT - JUK)

39 *Pochillius più rapidamente* (♩ = ca. 192)
♩ chulgés
f
 ÉL A GRÓF! ÉS ÉL A DON-NA! JÓT! HOLNAPUTAN LAGZI LEJÉ!

43 *poco*
 ... MERT HOGY A GRÓF, LEVELET HAMA ROST ...
f *leggero*

47 *Poco meno mosso* *pochiss. rit.*
 ... DONNA KIKÖPTÉ A MÉRSEI, AHOGY...
 MINDHAIG ÉLNEK S SZEP FIATLOK...
molto *piano*

*) Leiermann, takt 57.!?

- 23 -

(J)

tempo [var: DRA- GA KIS- LANY...]
poco

CUK TENE SIRT! KIS LO- LI- TA
 [var: MAR- GE- XI- TA]

pp *poco* *p dolce* *pp*

1997, dipr. 17-26.
 ca. 140³

- 24 -

Spanyol dalok nem kell minden szót újra indítani!
EZT EGY VAK EMBER ÉNEKLI!!!

ORBÁN György

Calmr, $\text{♩} = ca 44-56$ *Böve mp , molto semplice* *11 (3+3+2+3)*

Canto

Piano *pp* *quasi chitarra, molto semplice*

sempre lasciar vibrare

Illatos andalut éjje,

5/8 *8/8* *6/8* *8/8* *3/8*

tavas van, a folyó árad... *Csobbanás, és egy só-haj...*

3/8 *6/8* *9/8* *8/8*

fürdelek szerelmek...

pp dolce

8/8 11/8 8/8 6/8 3/8 + 3/8 8/8

Azt mondják fehér most minden Fehér a mandula erdő,

8/8 3/8 6/8 nemelyen? 3/8 + 3/8 8/8

Sz. Fehér a Sier-ra Nevada / Itenem, de síp lehet ...

8/8 poco f 11/8 8/8

Al-hambra ol. da. lan tabla...

pp, molto delicato

mf - fin.

*)

26-

Handwritten musical score system 1. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line has lyrics: "az van ott márványba ves-ve, hogy". The piano part includes a circled "8" above the staff and a circled "8" below the staff. A circled "8" is also written above the vocal staff. Dynamics include *pp!*.

Handwritten musical score system 2. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line has lyrics: "Nincs an-nál árva-bb Granada-ban, miút aki itt kí-ve-ge-ta-". The piano part includes a circled "8" above the staff and a circled "3" above the staff. A circled "8" is also written above the vocal staff. Dynamics include *pp!*. There is a circled "3" above the piano staff.

Handwritten musical score system 3. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line has lyrics: "lan...". The piano part includes a circled "4" above the staff and a circled "8" above the staff. A circled "8" is also written above the vocal staff. Dynamics include *ff*. There is a circled "3" above the piano staff and a circled "3" above the vocal staff. A circled "3" is also written above the piano staff.

Senmi nice az elidee olge kiplen, mint valise leni Granadale

mf, semplice *stimmig und eliten* *mit a fido*

NO HAY EN LA VI-DA NA-DA... CO-MO LA

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is for the vocal line, starting with a circled '8' and a dynamic marking of 'mf, semplice'. The lyrics 'NO HAY EN LA VI-DA NA-DA...' are written below the notes. The lower staff is for the piano accompaniment, with a 'Sub.' marking and a 'p' dynamic. The key signature has one flat (B-flat).

stimmig und Granadalen

PE-NA DE SER CIE-GOEN GRA-NA-DA... ... b-ten-uck kala, hoga

The second system continues the musical score. The vocal line has circled '8' markings and lyrics 'PE-NA DE SER CIE-GOEN GRA-NA-DA...'. The piano accompaniment continues with similar rhythmic patterns. The key signature remains one flat.

stimmig *: ajstaka*

miudez ej-jel senkit se sujt.

The third system shows the vocal line with circled '8' markings and lyrics 'miudez ej-jel senkit se sujt.'. The piano accompaniment features a 'pp' dynamic marking. The key signature changes to two flats (B-flat and E-flat).

-28-

12 *ca2*

(mir stit) ... rippal - metáfora

Allegretto amoroso; giusto incantato ORBAN György

Canto $\text{♩} = 116$ $\frac{3}{4}$

Piano pp

Szeretem, szeretem, szeretem,

pp pp pp

(... tal se peltit - zongorán; futóli!)
(... podalasciar vibrare; col Ped.)

poco st $\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ *poco st*

Ke-zem-ben sik-ka-no, csil-lo-gó na-lacs-ka... ú-szik

$\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{4}$

poco st p *leggero*

ossia: etc.

pp delicato pp f pp f pp f pp f

poco pp f pp f pp f

meno f

13 } szerlem definiciója

17 *p* *p* *p* *maandjig* *st* *5* *8* *7* *4*
Szerlem, Szerlem, Szerlem, *kakas szél: el-szakad,*
p *p* *p* *pleppa-*
poco *ossia*

22 *3* *4* *2* *5* *8* *3* *4* *3* *2*
el-rohan az ó-ra, el-szakad, el-török az é-jel,...
3 *4* *5* *8* *3* *4* *3* *2*
st *poco* *f* *poco* *st*
ossia *poco* *st*

27 *p* *delicato*
Ked-vesem...
p *delicato*

31

36

trigulus lona - mach... sempre

36 37 38 39 40

... meg... el... szakad, el-tö-rik az éjjel, rákhasad, el-temet a

36 37 38 39 40

42

42 43 44 45 46

haj-nal, ki-szik el, ol-vad el az ar-cod, feybe-eg...

42 43 44 45 46

quasi niente, inter-rotto

TAMASZ!

- 5 -

napisatun 12

ug. nem
léh...
faj...
48

poco sf

ne hagyj itt...
poter.

mf, piangendo

p

postul
sf.

52

perdeudori

pp

(l.v.)

ca 25"

Sziklay Erikának
Füstös rajkók
 (Weöres Sándor)

ORBÁN György

Allegro moderato $\text{♩} = \text{cca } 100$

Voice

Piano

pp grazioso

1. Füstös rajkók
 2. Füstös rajkók

6

1. kimentek jászani fűzes erre jászani kimentek Bűvös hangú fűzfűdipót
 2. zenéltek szépekét, szittyós lápnak szépekét zenéltek. Viti-lápnak titkot süstak,

11

mf semplice

1. gyár-ta-ni békis partra kimentek.
 2. é-de-let huj-jo-gattak a szélnek.

mf

p

17

2. volta
meno mosso, poco libero

19

a tempo (tempo primo) $\frac{3}{8}$ valsekko, poco a
mp dolce *mf*

Füstös raj-kök - til-lä-ri tül-lü-lü,

mp dolce l.v. *mf*

24

poco accelerando, e rit., poco libero, valsekko
f *mf, cresc.*

tül-lü-lü, til-lä-ri *mf* tül-lü-lü

mf

(accel)... (allarg. ...)

29

täl-lä-lä, täl-lä-lä täl-lä-ri, sej, ¹⁹¹ ju-työl-tele täl-lä-lä täl-lä-ri

39

f tempo primo, giusto

sej, ked-ni-ke-tä bü-bo-re-kos mäly sürü sej,

2/4 tempo primo, giusto

mf *leggero* *cresc.*

42

1. 2.

uem syöte, uem syöte esodäl-mi sej, esodäl-mi!

42

(7) (3)

ca 1'20"

